

ERDÉLYI JÁNOS

NÉPDALOK ÉS
MONDÁK (1.
KÖTET)

János Erdélyi

Népdalok és mondák (1. kötet)

«Public Domain»

Erdélyi J.

Népdalok és mondák (1. kötet) / J. Erdélyi — «Public Domain»,

Содержание

ELŐSZÓ	8
ELSŐ KÖNYV	13
SZERELMI DALOK	13
1	13
2	13
3	13
4	14
5	14
6	14
7	15
8	17
9	18
10	19
11	19
12	19
13	20
14	20
15	21
16	22
17	23
18	23
19	24
20	24
21	25
22	25
23	26
24	26
25	26
26	27
27	27
28	27
29	27
30	28
31	29
32	30
33	30
34	31
35	31
36	32
37	32
38	33
39	34
40	34
41	34
42	35
43	35

44	36
45	36
46	37
47	37
48	38
49	38
50	39
51	39
52	39
53	40
54	40
55	40
56	41
57	41
58	42
59	42
60	42
61	43
62	43
63	44
64	44
65	44
66	45
67	45
68	46
69	46
70	46
71	46
72	47
73	47
74	48
75	48
76	48
77	49
78	49
79	49
80	50
81	50
82	51
83	51
84	51
85	52
86	52
87	53
88	53
89	54
90	54
91	54
92	55

93	55
94	56
95	56
96	56
97	57
98	58
99	58
100	58
101	59
102	59
103	59
104	60
105	60
106	60
107	61
108	61
109	61
110	61
111	62
112	62
113	63
114	63
115	64
116	64
117	64
118	65
119	65
120	65
121	66
122	66
123	66
124	67
125	67
126	67
127	68
128	68
129	69
130	69
131	70
132	70
133	71
134	71
135	71
136	72
137	72
138	72
139	73
140	73
141	73

142	74
143	74
144	74
145	74
146	75
147	75
148	76
149	76
150	77
151	77
152	77
153	78
154	79
155	79
156	80
157	80
158	80
159	81
160	81
161	81
162	82
163	82
164	82
165	83
166	83
167	84
MÁSODIK KÖNYV.	85
168. HÁZASOK ÉNEKE	85
169	87
170	88
171. VŐFÉLKÖSZÖNTÉSEK	89
172	89
173	92
174	94
175	97
Конец ознакомительного фрагмента.	99

János Erdélyi

Népdalok és mondák (1. kötet)

ELŐSZÓ

A magyar népköltemények gyűjtésének gondolata nem új, de fájdalom, nem is régi. Énekes gyűjteményeket ismerünk, minő 1803-ból a váci, melynek előszavában emlékeztet vagyon egy, 1799-ben készült és megjelent gyűjteményről. Ez utolsót nem ismerem, de mennyiben a kezem között levő¹ annak folytatása vagy utánpótlása lehetett, a mi szempontunkból tekintve, – nem igen sokat ért, mivel a benne megjelent dalok minden egyéb voltak mint népdalok. A sárospataki „Érzékeny és vig dalok gyűjteménye” melynek második bővített kiadása 1834-ből való, és így az első körülbelül öt hat évvel korábban láthatott világot, sokkal többet ér, nem csak általános költészeti, hanem valóságos népköltészeti tekintetből is. Ebben, sok becses, főleg az iskolai ifjúság által szerzett, dalokon kívül tisztán népdal mintegy 70 darab található. Ezen gyűjteményeken kívül a népköltészet nálunk nem másképp műveltetett, mint ponyvai irodalom által, míg a népben korral korra kimutatható bizonyossággal mindig élt, változott, hervadt, vagy virult, a nép sorsa, körülményei szerint. A m. t. társaság felállta után mindjárt, a népdalokra szintén előkelő gond fordított, mely szándékát az Academiának törvényhatóságok is sietének buzdítani ’s nov. 16. 1832 tartott heti ülésében illy levél olvastatott: Tekintetes Tudós Társaság! Mennyire szivünkön fekszik a magyar nyelvnek terjedése, azt bizonyítja megyénkben több tartalmu rendszabásoknak megállapítása, melyek által a föld népét honni nyelvünk kedvelésére ébreszteni kívánjuk. – Ezen anyai nyelvünk iránt vonzó határtalan vágyódásunk ösztönéből a t. t. Társaságot hivatalosan, egyszersmind barátságosan kérjük, hogy szembetűnő levén a mesterembereknél a számtalan magyar műszavak fogyatkozása, ezen fogyatkozást kipótolni s egyszersmind a magyar nyelv nagyobb megkedveltetésére alkalmas népdalokat készíteni és közre munkálni méltóztasson. Egyébiránt stb. a t. t. Társaságnak kész köteles szolgálai Komárom vármegye közönsége. Költ Komáromban 1832. eszt. augusztus 1-ső napján tartott közgyűlésünkben. Még Esztergom megyéről tudom, hogy e végett szinte felszólítá az Academiát, melynek aztán, tagok és nem tagok egyiránt küldének dalokat, de az Academia e tárgyat, noha szerkesztőket is neveze már, bizonytalan időre kénytelen volt letenni, s gondjait egy más, későbbi, Társaságnak, mely egyenesen a szépirodalom minden oldalról művelésére, terjesztésére alakult – a Kisfaludy-Társaságnak átengedni, mely 1843. dec. 2-dikán tartott ülésében a népköltési ereklyék gyűjtését elhatározván, felszólítást bocsátott ki az országba s egy uttal az Academiát is fölkérte hogy a levéltárában letett gyűjteményeket használatra kiadni méltóztatnék. Az Academia szives készséggel hajlott a kérelemre ’s egy újabb indítványt küldött át a Kisfaludy-Társasághoz miszerint a gyűjtendő népdaloknak, a mennyire lehet, zenéjükre is fordítná gondjait és figyelmét, hogy a magyar népköltészetnek ezen lényeges és jellemző vehiculumának több becses példányai nemcsak az elfeledtetéstől megóva, a mivelt közönség ismeretére jöjenek, hanem ahoz értők által s tökéletes magyar szellemben szerkesztve, a már nagy számban kijött s jobbára idegen hangművészek által elferdített dalok sorsára ne jussanak! E szerint a Kisfaludy-Társaságnak nemcsak a dalok gyűjtése, hanem melódiáik közzététele is feladatává lön, mely kettős vállalat alulirtnak bocsátatott gondjai alá, ki általvevén mind az Academia, mind a Kisfaludy-Társaság gyűjtéseit, a jelen könyvet szerkeszté, nem minden válogatás nélkül ugyan, de mégis szorososan ragaszkodva azon elvhez, hogy a dalok úgy kerüljenek világ elé, mint jellemző valóságukban a nép között élnek. E közben, mint a népköltészethez érdekes adat, jelent meg már eddig három füzet Kecskeméti Csapó gyűjtése szerint, s ennyi –

¹ Kelecsényi József buzgó gyűjtő ur ajándékából a Kisfaludy-Társaságé.

tudtommal – mi a népdalok körül irodalmilag történt, s most egész tisztelettel jegyzem föl ide mindazok becses nevét, kiktől a Kisfaludy-Társaság gyűjteményeket vön.

1. Kelecsényi József urtól 13 darab, köztök egy pár rege.
2. Füzes-Gyarmatról Szakál Lajos gyűjteménye 17 d. és H. G. néhány töredéke.
3. Piry Czirjék prof. urtól Érsek-Ujvárból, különböző vidékekről 36 d.
4. Szabó Dávid urtól, Hegyaljáról 39 db.
5. Haas Mihály urtól, többnyire baranyai híres rablókról 20 db.
6. Gróf Dessewffy Virginia kisasszonytól szabolcsi dalok 50 db.
7. Nyájasditól (álnév) egy monda Buda haláláról.
8. Ivánszky Jánostól Nagy Tőre vidékéről, Bars megyéből 12.
9. Debreczen tájáról, Dobay Jánostól 26.
10. Vasból, Szelestey László urtól 6 db.
11. Szilágysági 14 népdal és 13 táncznóta, Halász Márton urtól.
12. Három csomó vegyes Schedius Lajos urtól; a. köznépi dalok 27. db. b. Magyarországi énekek 22. db. c. Régi magyaroknak szomorú és keserves énekjek 1. db.
13. Nyitrából Kelecsényi Józseftől 16. db.
14. Vieszkáról Szeberényi Lajos urtól 24 db.
15. Többnyire a Rábaközön szedett népdal, Pintér Endre praemonstrati szerzetes kanonok urtól, Csornáról 107 db.
16. Molnár Ádám nevelő urtól Pestben, a pöszéri pusztáról 48 db.
17. Hont és Nograd megyei, Pajor István urtól 25. db.
18. Ismét Pintér Endre urtól egy küldeményben 132.
19. Békes megye Körös-Tarcsa helységében Szöke István tanító ur által gyűjtött 49. népdal, átnézve és beküldve Szakál Lajos ur által.
20. Vasból Horváth Elek urtól 12 db.
21. Szombathelyről Simon Vincze praemonstrati szerzetes kanonok urtól 40 db.
22. Ugyan onnan Szelestey László urtól újra 11 népdal s néhány táncz és egyéb multságok alkalmával rögtönzött, úgy nevezett rigmus.
23. Győrből Baki Gábor prof. urtól 11 db. hangjegyekkel együtt.
24. Nogradból, Pajor István urtól újra 75.
25. Benőfy Soma Sajó-völgyből 20 db.
26. Családról Kelecsényi József egyvelege.
27. Baki Gábor Győrből folytatva 27-ig, kótákkal.
28. Szeberényi Lajos ismét 32 db. Maglód és Péczel tájékáról.
29. Gyurinka Antal Vácziól több népdalt s köszöntő verseket mesterlegényektől.
30. Zerrák Antal Győrből ireghi dalokat, Tolna megyéből.
31. Bátty Károly Kecskemétről.
32. Haas Mihály prof. Pécsről.
33. Josics Károly Bogádról hegyhátiaikat.
34. Samarjay Károly Komáromból.
35. Petőfy.
36. Greguss.
37. Székes-Fehérvárról Hodosi Karácsony József urtól, legközelebb elhunyt testvére Karácsony Lázár hátrahagyott írományaiból egy 200 dból álló népdalgyűjtemény és külön két kötetben azoknak boldogult által gitárra tett zenéi.

38. Szombathelyről Simon Vincze urtól ismét 37 db.
39. Vasból Ács Károly kocsi iskolai igazgató urtól. 30 db.
40. Csornáról, Pintér Endre urtól ismét 213 db.
41. Szeberényi Lajos urtól újra 32. db.
42. Pápa és Ladány (Bars) vidékeiről Horváth Károly urtól 25. db;
43. Pozsonyból Berzsenyi Pongrácz urtól hangjegyekkel 24 db.
44. Pápáról Kiss Dénes urtól hangjegyekkel 122. db.
45. Noszlopy Titus urtól egy kisebb csomó hangjegyekkel.
46. Ludnics Miklós ügyvéd urtól némi peres irományokból egy csomó egyveleg.
47. Perkátáról, takácsmester Molnár József urtól több nyomtatott és írott füzet, köztök némelly saját dalai is.
48. Erkről Kovács Károlytól 31 db.
49. Külön vidékekről Döbrentei Gábor kir. tan. urtól 106 db.²
50. Mátra és Zagyva-vidéki, Nagy Iván urtól 24 db.
51. Váczi, Gyurinka Antal urtól 23 db.
- 52–63. A m. tudós társaság XV-ik nagygyűlése rendelkezéséből ennek levéltárából használatra: Udvardy János lev. tag gyűjteménye 246. db. 2. Ercsey Dániel lev. tagé 112 db. 3. Demjén Sándor urtól hangjegyekkel 28 db. 4. Kecskeméti Csapó Dániel uré 130 db. 5. Néhai Mindszenty Dániel gyűjteménye u. m. egy bevezető értekezés; I. rész 188 db. II. rész 40 db. III. rész 57 db. hangjegyes 88 db. s e mellett Mátray Gábor véleménye s külön 7 füzet nemzeti zenemód. Czuczor Gergely r. tagé 14. db. 7. Gróf Desewffy Virginia kisasszonyé 42 db. 8. Hoblik Márton ltage hangjegyekkel 21. db. 9. Névtelen gyűjtemény hangjegyekkel, 105 db. 10. Schedel Ferencz r. tagé 22 db. 11. Szücs Ábrahámé 62 db. 12. Kelecsényi Józsefé 2. füzet.
64. Gödörházi Gödör József ur Szendrőről, Komárommegyéből 13 db.
65. Pongrácz Lajos ur hontmegyei ipolysági népdalokat gyűjtött számra 43. dbt.
66. Kelecsényi J. ur ismét néhány egyveleget: rigmusokat és kortesdalokat.
67. Simon Vincze praemonstrati tanító ur, Szombathelyről 29 db. leginkább Ollát-tájiakat.
68. Szabóky Adolf ur kegyes rendi tag berencsi (nyitrai) népdalokat, 50-net
69. Ismét a m. t. társaságtól egy csomó, beküldve Mayer István urtól Muzslai népdalok czim alatt, 5-49 db.
70. Gr. Desewffy Virginia kisassz. folytatólag 51-116-ig hangjegyekkel együtt.
71. Szabolcs déli oldaláról Szilágyi István 19 népdalt.
72. Illy czim alatt: Népdalok gyűjtve a pozsonyi lyceumbeli magyar társaság meghagyásából, Szeberényi Andor által.
73. Kelecsényi József Nyitrából egy költői zsebszótárt és dalokat.
74. Névtelen, 8 dalt.
75. Népdalok, összeszedte Békássy János 27 db.
76. Remellay Gusztáv Pétervár vidékéről néplegendát pétervárad havi boldogasszony czim alatt.
77. Szelestey Szombathelyről vőfél-köszöntéseket.

² E becses gyűjtemény akkor adatván kezembe mikor az egész könyv már szerkesztve volt, ez alkalommal nem használtattam. Szerk.

78. Oláhországi tánczverseket Ürmösy Sándor utazásából közle Schedel.
79. Boros-Sebesről Bitó Ferencz maga versét.
80. Forrayné ő nagysága Budáról Külkey Henrik ur által egy Nádasdy dalt, hangjegyekkel.
81. Magyar dalok czim alatt, Névtelen hangjegyeket is.
82. Borbély Lajos három kötet gyűjteménye, tiszamelléki dalokkal, Hevesből.
83. Nagy Gáspár urtól Komárombul néhai Kiss Lajos ur iratai közül különböző vidéki dalok 7. füzetben.
84. Kis kötetben dalok Névtelentől 38 db.
85. Kelecsényi József hét kötetkét; többek közt a váczi dalos könyvet is
86. Baki Gábor Győrből folytatólag 28-44. számig, hangjegyekkel.
87. Gr. Desewffy Virginia kisasszony 11 székely népdalt küldte Jeney József gyűjtése szerint.
88. Császár F. Abony tájékarul közle néhányat és egy mondát Mátyás k. aranygyapjas bárányárul.
89. Horovicz, Fülöp, öt füzetet.
90. Nagy Iván ujra, Mátra és Zagyva vidékéről.
91. Mayer István ebédi dalokat.
92. Kelecsényi Pál gesztei és kolonyi dalokat, Nyitrából és Barsból.
93. Székely népdalokat Marosvásárhelyről, Szentkirályi Gábor.
94. Puszta Monostorról dalokat, hét mondát és rejtvényeket Eperjessy Ferencz.
95. Gaal egy mondát, a három királyfiról, irt le népi előadás után.

Hogy a népdalok gyűjtésének híre kedvező viszhangra talált, mutatja e sorozat; hogy bennök országos és nemzeti kincs van elrejtve, mindnyájan tudjuk és bizonyosan e szempontból indultak ki a felszólító nemes megyék is – kiknek a teljesült ügyet ezennel van szerencsénk pártolásába ajánlani – de a népdalok mellett szól mindenek előtt a művelt nemzetek és tudósaik példája, mert minden európai nép – kezdve angoltul a finn népekig – talán a törököt kivéve – bir már efféle gyűjteményekkel; s csak a mi hanyagságunk volt e részben, – mint sok másban is – megmagyarázhatlan. És bár ennyi érdek, ennyi ok szól is a népköltészet mellett, mind hiába, ha egy, nevét elhallgató hazafi társul nem ajánlkozik, egy körülbelől 30 ives gyűjteménynek kiadására, mit azért hozok fel, mert ez oka, hogy ki nem adatik mind, a mi be gyűlt; de meggondolva, hogy nála nélkül még az sem adatott volna ki, a mi most kiadatik, csak forró köszönetünket érdemli.

Szerkesztésre nézve ennyit jegyzek föl: sok dal lesz itt, melyet senki nem hallott úgy, mint általam közöltetnek, mert némelyik három, sőt négyből is van összerakva, a különböző beküldések szerint. Ez másnem is lehet. Mert mint egyik beküldő, Gyurinka Antal ur írja „az ilyen dalokat egyik elkezd, és a hány danolja, mind bővíti ujjakkal“ miből természetesen következik, hogy a különféle beküldést szabad is, lehet is összeolvasztani.

Némelyek szerint maga Homér, de mult században Ossian énekei, legujabban pedig a finn hősköltemény: Kalervala, 32 énekben, szinte illy változó előadás, a nép ajka után iraték le, s adatott ki. Bár több volna efféle és ekkép szerkeszteni valónk nekünk magyaroknak is! Voltak helyek, melyeket a kéziratokból másképp olvasni, mint a hogy kinyomattak, vagy nem tudtam, vagy nem mertem, de későbbi, mind e mai napig folyt, beküldésekből tisztába hoztam. Ezeknek kijavítása feltalálható leszen hátul a jegyzetekben. A mi ezeken kívül hibásan volna, értők ítéletére hagyom: jegyezzék föl észrevételeiket, közöljék azon tisztelt társasággal, mellynek czimzete alatt megy világra e gyűjtemény; lesz ott, a ki hasznokat vegye.

Ohajtom pedig, szerezzenek e dalok annyi örömet mindenkinek, mint szerzének vala nekem, mig körülötök fáradoztam, s terjedjenek el minél több kézbe palotátul gunyhóig, mert velök egy

láncszemmel, egy köteléssel van több ismét a külön érdekek egyesítésére. Költ Pesten, marczius 9. 1846.

Erdélyi János.

ELSŐ KÖNYV

SZERELMI DALOK

1

Arany- ezüstért, czifra ruháért,
Leányt el ne végy koszorujáért;
Inkább szeressed jámborságáért,
Előtted való szép járásáért.

Ne nézz a leány tánczos lábára,
Ne hajolj az ő mézes szavára;
Figyelemmel légy indulatára,
Tanulj szert tenni szive titkára.

2

Szomorú már nekem járásom, kelésem,
Talán e világban nem leszen örömem,
Mert az én édesem eltávozik tőlem,
Kiért elbágyadott szomorodott szivem.

Látom, a tavasznak mindenenk örülnek,
Gyenge virágokbul a koszorúk kelnek.
De az én bánatim mind csak öregbednek,
Mert nehéz gyötrelmek szivemen nem szűnnek.

Zengedez az erdő, sok szép énekszóval,
Tündöklük a' mező ékes virágokkal;
De én szegény fejem csak búval, bánattal,
Világból kimúlok iszonyú kinokkal.

3

Panaszimat mondani nem merem,
Mert nincs nekem olly biztos emberem,
Csak te néked jelentem, istenem,
Fordítsd jóra már az én életem.

Itéltetem ezerféleképen,

Nem találnek bűnösnek semmiben.
A rossz nyelvek mégis rágalmaznak,
Angyalomtól fosztani akarnak.

Igaz ugyan, ki szeret, az szenved,
Rózsájáért mégis mit nem tehet;
A ki szeret, örömmel reménylhet,
Minket is hát, rózsám, az követhet.

4

Az ur lelke legyen,
Kincsem, te lelkeddel;
Hordozzon az isten,
Szerelmem, békével.

Megbocsáss, ha voltam
Valaha vétséggel,
Az urnak angyala
Menjen te véled el.

5

Ha én páva volnék,
Páva módra járnék,
Duna vizét innám,
Dunát átrepülném,
Fenyőágra szállnék,
Fenyőmagot enném,
Aztán megrázkodnám,
Tollam elhullatnám,
Leányok felszednék,
Menyecskék megkötnék,
Urfiak viselnék.

6

Hej páva, hej páva,
Császárné pávája!
Ha én páva volnék,
Jobb reggel fölkelnék.

Folyóvízre mennék,

Folyóvizet innám,
Szárnyam csattogtatnám,
Tollam hullogatnám.

Szép leányok szednék,
Bokrétába kötnék,
Az én kedvesemnek
Kalapjára tennék.

7

Fáj, fáj, fáj, fáj,
Fáj a' szivem, fáj,
Fáj a szivem te éretted,
Mióta megismértelek,
Fáj, fáj, fáj a szivem, fáj.

Nincs, nincs, nincs, nincs,
Bizony sehol nincs
Drága személyednek párja,
Bárki a' földet bejárja,
Nincs, nincs, bizony sehol nincs.

Szép, szép, szép, szép,
Oh melly igen szép,
Szemeidnek ragyogása,
Piros szádnak mosolygása,
Szép, szép, oh melly igen szép!

Oh, oh, oh, oh,
Oh angyalkám, oh!
Ki ne szeretne tégedet,
Ismervén szép személyedet,
Oh, oh, csókolni való!

Hát, hát, hát, hát,
Mi csuda az hát,
Hogy ékes tüzzel ragyogott
Szemed engem rabul fogott,
Hát, hát, mi csuda az hát?

Várj, várj, várj, várj,
Csak egy kicsit várj!
Még bánod még tettetésed,
Csintalan szineskedésed;
Várj, várj, csak egy kicsit várj.

Oh, oh, oh, oh,
Oh kedvesem, oh!
Hogy szeretnék tégedet,
Ismervén hamis szivedet,
Oh, oh, kedves ámító!

Jaj, jaj, jaj, jaj,
Oh melly édes baj!
Rabja vagyok már szivednek,
Imádója személyednek,
Jaj, jaj, oh melly édes baj!

Kár, kár, kár, kár,
Igen nagyon kár!
Hogy a szived állhatatlan,
Egynél hogy maradhatatlan,
Kár, kár, igen nagyon kár.

Már, már, már, már,
Csak maradj el már!
Hahogy tőlem elpártoltál,
Hozzám hűségtelen voltál,
Már, már, csak maradj el, már.

Nem, nem, nem, nem,
Már nem hiszek, nem!
Ki is hinne olyan szivnek,
Ki magát igéri tíznek,
Nem, nem, már nem hiszek, nem.

El, el, el, el,
El kell menni, el.
El kell menni, nincs mit tenni,
Téged, kedves, felejtteni,
El, el, el kell menni, el.

Nem, nem, nem, nem,
Soha többé nem.
Soha többé nem szeretlek,
Szívemen már erőt veszek,
Nem, nem, soha többé nem.

Légy, légy, légy, légy,
Légy szerencsés, légy.
Áldjon meg az én istenem,
Oh kedves hűségtelenem.
Légy, légy, légy szerencsés, légy.

Meg, meg, meg, meg,

Meglátlak még, meg.
Meglátlak még vig szemekkel,
Megöllelek hiv kezekkel,
Meg, meg, megöllelek, meg.

8

Édes dudu, duduskám,
Szép babakám, babuskám,
Alakom, angyalkám,
Pintyőke madárkám!

Tubám, tőlem ne repülj,
Hanem hiv fészkedbe ülj;
Lankadt ölembe dülj,
Nékem örömet szülj.

Osztozzál egy szivemmel,
Lelket végy egy lelkeimmel,
Ne vess beszédimmél,
Könyezz szemeimmél.

Vannak, kik reád vásnak,
Nem engedlek én másnak,
Sem a gaz szokásnak,
Bár sok vermet ásnak.

Téged, téged szeretlek,
Téged, téged kedvellek.
Csín- csillagom, kegyesem,
Lépes mézem, édesem,
Egy szóval mindenem;
Tudod, én istenem! –

Piros pipacs ajakid,
Kökény egy pár szemeid,
Pár czitrom melleid,
Sólyom tekinteteid!
Termeted keménysége
Szép testednek épsége,
Teljes egészsége,
És mi nemessége!

Bizony minden hibátlan,
Csinos, deli, ártatlan,
Minden porczikája.
Sziv remek munkája.

Azért mivel méltó vagy,
Tüzem hozzád égig nagy,
Enyhíts harmatoddal,
És úgy bánj raboddal.

Nyitom minden eremet,
Föláldozom véretem,
Igaz életemet,
Tűz láng hív szivemet.

9

Mint gerlicze madár,
Ki társátul elvál,
Jaj! kesergi társát,
Zöld ágra nem is száll.
Csak sohajt és fárad, valaholott megáll,
Mindaddig bujdosik, míg társra nem talál.

Az én életemnek
Is úgy vagy sorsa,
Mert bokros bubánat
Azt igen futkossa.
Szivemet bubánat, mint partját, víz mossa,
Hervadni kezdettem, mint őszszel a rózsza.

E mellett keserves
Jajszót kiált én szám,
Mert többé nem látlak
Gyakorta, violám.
Elmegyek-e hozzád, nem tudhatom nyilván,
Láthatlak-e többet, avagy sem ezután?

Nálad nélkül leszen
Már egyedül éltem,
Az idegen földön
Rettentő gyötrelmem.
Én soha te rólad el nem felejtkezem,
Valamig testemből ki nem megy a lelkem.

Csak egy gerliczécske,
Ártatlan madárka,
Ha társátul elvál,
Jaj, mint nem cselekszik.
Mód nélkül bánkódik, zöld ágra nem is száll,
Vizet felzavarja, úgy marad szomjazva.

Tudom, hogy tovább is
Kivánnál szolgálni,
Érettem szüntelen
Járni, fáradozni.
Sőt velem egy utra kivánnál indulni,
De minthogy nem lehet, csak el kell maradni.

10

Egy ártatlan nézés megszedített,
Egy mézes csók hálóba kerített;
Mellyért az én szívem szertelen fáj:
Ennek oka csak egy mosolygó száj.

Csókolom gyöngy ajakidat százszor,
Magamat többre ajánlom másszor;
Legyen szerelmünknek e summája,
Vagyok angyalkámnak hiv szolgája.

11

A merre én járok,
Még a fák is sirnak,
Gyenge ágairul
A levelek hullnak.

Hulljatok, levelek,
Rejtsetek el engem,
Mert az én galambom
Sirva keres engem.

Hulljatok, levelek,
Sűrűn az utamra,
Hogy ne tudja rózsám,
Merre ment galambja.

12

Hiven szerettem,
Senkit mást nem kedveltem.
Kedvét kerestem,
Hibáit nem nevettem.

Mit vétettem, nem tudhatom.
Az az én bánatom.
Hogy most is ég indulatom,
Éledek, ha láthatom.

Bárcsak követnél,
Holtig állandó lennél;
Engem szeretnél,
Senkit más nem kedvelnél:
Ugy bús napom felderülne,
Bánatom enyhülne;
Sápadt orczámon kedv ülne:
Könyekben nem fürödne.

13

Jó napot, kedvesem, drága angyalom!
Utánad fáradok, nincs nyugodalmam,
Keresztül a réten, völgyeken, hegyeken
Kiáltok, hogy hol vagy, hol én vigasztalóm?

Utánad könyűim hullnak sűrűen,
Zokog fájdalmas sebes szívem;
Kérdeztem az embereket: nem látták-e kedvesem?
Mind azt mondják, hogy haragszik rám szüntelen.

Hát ennek oka, kedvesem, mi lehet?
Azt hallottam, készakarva gyűlölsz engemet;
Ez az oka hogy elhagytál, más hivatalt választottál,
Igy felelvén egy valaki kedvesem előtt.

Csak szeress kedvesem, mig tart ideje,
Mig a rozmarinbokornak zöld a levele,
A papságból kimehetek, még téged el is vehetlek,
Nem vagyok még püspöküinktől megeskedtetve.

Igy van így, kedvesem, mert tiéd vagyok,
Ezután holtomig tiéd maradok;
Éjjel, nappal, reggel, estve, te vagy arany színnel festve;
Szívemben fogsz ragyogni, mert tiéd vagyok,
Ezután holtomig tiéd maradok.

14

Köszönetem nyujtom, kedves, jó szivedért,

Áldjon meg az isten minden jóságodért,
Mellyekkel irántam ártatlan okokban
Viseltettél.

Ne epossz, oh kedves már többé engemet,
Mert minden szavaid kín, keserűségek,
Intlek bús szívemre, néked mentségedre
Nem lehetek.

Lehetsz, oh még édes, egyszer örömemre,
Ha nem lesz kérésem szívbeli terhedre;
Koszorút karomra küldvén, áldozatra
Ha indulok.

Megteszem angyalom, ámbár nem szivesen,
Csak első áldásod tőled elnyerhessem;
Akkor is mindenkor kedves galambodról
Megemlékezz.

Soha el nem felejtethlek már tégedet,
Most utólszor intlek úgy mint kedvesemet:
Több szerencsét keress, papokat ne szeress,
Isten veled!

15

Minek sirsz, kedvesem, bájoló angyalkám!
Minek panaszkodol kincsem, ó Lórikám!
Tán, hogy elhagytalak,
Méreggel csaltalak,
Ne gondold azt.

Minek mondtad azt, hogy engem szerettél,
Engem mindeneknél leginkább kedveltél.
Papi rendbe léptél,
Engem kinevettél,
Rabbá tettél.

Ki ne szomorkodnék éretted, oh édes!
Minden szavaidat hallani keserves,
Könyes bús szívemre,
Több ismeretetre,
Mind halálíg.

Mivelhogy társamnak meg nem kaphattalak,
Nyoszolyó lányomnak én téged választlak.
Köss koszorút mostan,

Imádkozzál ottan,
Az oltárnál.

Térdepelj közelebb, az isten áldását
Hadd adhassam reád, úgy mint áldomását.
Több szerencsét keress,
Papokat ne szeress,
Élj boldogul.

Megteszem kinok közt, ámbár nem szívesen,
Csak hogy utolszor is áldásod vehessem.
Én rólam szegényről,
Szeretett hivedről,
Emlékezzél.

Ki fog már ezután engem vigasztalni,
Egyéb mint zöld erdő, hol fogok sétálni.
Egyedül én árván,
Az istent imádván
Te éretted.

Add reám csókot, el kell már búcsúznom,
Tőled, szép angyalkám, el kell már indulnom.
Keress egy hivebbet,
Kivel szerelmedet
Feloszthatod!

16

Hol jártál violám, ilyen korán?
Látom a cipődet, harmatos már.
Rózsás kertben jártam,
Violát vizsgáltam.
Kedves rózsám!

Hoztál-e violát a számomra?
Kit felteszek holnap kalapomra?
A mellyről megtudják,
Hogy szeretjük egymást,
Kedves rózsám!

Bocsáss be, galambom, egy két szóra,
Mert ime már eljött az az óra,
Mellyben búcsuzásom,
Lészen elválásom,
Kedves rózsám!

Te is tégy érettem hív fogadást,
Hogy én rajtam kívül nem szeretsz mást.
Jártadban, keltebben,
Teljes életemben,
Kedves rózsám!

Szivemnek, violám, az lesz nehéz,
Hogy te ékes szemed reám nem néz,
Mert már tőlem elválsz,
Engemet árván hagysz,
Kedves rózsám!

Szivemet szivednek most ajánlom,
Ihol a jobb kezemet beadom,
Hogy visszajöttömbe
Legyek szerelmedbe,
Kedves rózsám!

Áldjon meg az isten, kedves rózsám,
Látom, igaz szíved voltál hozzám.
Köszönöm hűséged,
Hozzám szívességed,
Kedves rózsám!

17

Vajjon, mit irjak rózsámnak,
Legkedvesebb violámnak?
Reszket kezem, alig írok,
Hogy nem látlak, azért sirok.

Gyakran nézek házad felé,
Mind reggel, mind este felé;
Kikönyöklök az ablakon,
Még sem láthatlak, galambom!

18

Vajjon mit irjak rózsámnak, jaj!
Vajjon mit irjak rózsámnak, jaj!
Legkedvesebb violámnak jaj, jaj, jaj!

Reszket kezem, nem írhatok, jaj!
Reszket kezem, nem írhatok, jaj!
Fáj a szívem, nem szólhatok, jaj, jaj, jaj!

Hozd ki rózsám, kantáromat, jaj!
Hozd ki rózsám, kantáromat, jaj!
Kantározd meg a lovamat, jaj, jaj, jaj!

Látod rózsám, hogy nyergelek, jaj!
Látod rózsám, hogy nyergelek, jaj!
Még sem hiszed, hogy elmegyek, jaj, jaj, jaj!

Lovam lába indulóban, jaj!
Lovam lába indulóban, jaj!
Magam szája bucsuzóban, jaj, jaj, jaj!

Nézz utánam keservesen, jaj!
Nézz utánam keservesen, jaj!
Látsz-e többé vagy soha sem, jaj, jaj, jaj!

Ha meg nem látsz az életben, jaj!
Ha meg nem látsz az életben, jaj!
Meglátsz a magas egekben, jaj, jaj, jaj!

19

Én csak szenvedek, és nem tudom mért?
Holtig epedek hűségemért.
Nem is úgy érteném,
Ha kedvem érzeném.
De látják az egek,
A felsőbb seregek,
Igazságom,
I, i, i, i, igazságom.

Oh nyisd meg, angyalom, szived titkát,
Haragodnak, kérlek, mondd meg okát.
Mert, hogyha vétettem,
Kedvedet vesztettem:
Oh szánd meg ügyemet,
Keserves éltemet
Jaj, szüntesd meg;
Jaj, jaj, jaj, jaj szüntesd meg.

20

Mig élek, szép lélek, nem felejtlek,
Elmémből, szívemből ki sem vetlek;

Én haljak, én muljak, én romoljak,
Előbb, hogysem tőled én megváljak.

Ha téged nem látlak, csak ohajtlak,
Mind éjjel, mind nappal így kiáltlak:
Pin, pin, pin, pin, pin, pinyőkécském!
Kin, kin, kin, kin, kin, kincsecskécském!!

21

Istenem, istenem!
Vajjon mi lelt engem?
A szeretőm anyja
Átkozott meg engem.

Bár ha megátkozott,
Az csak mind oh semmi,
Csak rózsámat hagyja
Nekem csókolgatni.

Tudom akkor leszen
Nekem ő kedvesem,
Ha őt ölelheti
Gyenge fejű kezem.

22

Hej, be szépen világít
Az esteli csillag;
Hej be szép szőke legény
Áll ablakom alatt.
Be kellene híni,
Mellém is ültetni,
Piros szőke legénynek
Puha ágyat vetni.

Ujjamon a gyűrűje,
Zsebemben levele,
Piros szőke legénynek
Rajta van a neve.
Nem adnám én a nevét
Két arany almáért.
Hát ő magát hogy adnám
Széles e világért!

23

Feljött már a hajnal,
Hajnali szép csillag,
Egy szép piros legény
Ablakomon hallgat.
Ki kellene menni,
Be kellene híni,
Két szép piros orcáját
Meg kellene csókolni.
Ki is fogok menni,
Be is fogom híni,
S azt a kerek száját
Egyszer megcsókolni.

24

A fényes csillag is
Ballag haza felé,
Ballag barna legény
A galambja felé.

De mig oda ballag,
Jóformán megvirad,
Gyenge szerelmeknek
Hamar vége szakad.

25

Oh én édes rózsám, be szeretlek,
Szomoru szivemből ki sem vetlek,
Mig bennem a lélek,
Mig testemben élek,
Szeretgetlek.

Akkor jőj el hozzám, mikor mondom,
Még a csizmád sarka se kopogjon,
Oh én édes rózsám,
Jere el ma hozzám,
De csak este.

26

Juttassa eszedbe ez a kis nefelejcs,
Hogy engem szivedből soha el ne felejts.
Soha el nem felejt tégedet ez a szív;
Csak te is hozzája légy állandó és hív.

Én csak egynek vagyok igazán áldozó,
Soha nem szokásom, hogy legyek változó;
Jőj hozzám, mert vagyok régen várakozó;
Csak te is légy nálam holtomig lakozó.

27

Ha te tőled rózsám, meg kellene válni,
Nem tudnék igazi szeretőt találni.

Ha bár minden rózsza leánygyá válnék is,
Galambomnak párja nem származnék mégis.

Lehet-e gerlicze boldogabb én nálam?
Lehet-e boldogabb nálad, virágszálam?

28

Huss, huss, huss,
Ölbe huss!
Kedvesem, hozzám juss!
Rajta szép leánykám!
Jössz te, kis báránycám,
Váltsunk csókot.

Czupp, czupp, czupp,
Édes czupp,
Édesebb, mint szirup!
Rajta hát! czuppantsunk,
Lángokat lobbantsunk,
S oltogassunk!

29

Azt gondolod, édes rózsám,
Hogy te megcsaltál,
Hogy helyettem más szeretőt
Titkon tartottál;
Engem bizony meg nem csaltál:
Hanem csaltad magadat,
Nem barna galambodat.

Vége legyen szerelmünknek,
Már most megmondom;
Azért ne is haragudjál,
Tudtodra adom.
Én is találok szeretőt,
Ki én hozzám hivebb lesz;
Ki megölel, hozzám fordul,
Jaj de is szépen megcsókol,
Velem vidám szókat szól.

30

Mért nem jöttél hozzám,
Midőn parancsoltam,
Már az én szívemet,
Azzal mindenemet,
Másnak ajánlottam.

Nemcsak ajánlottam,
De oda is adtam;
Régi jó kedvemet,
Egész életemet,
Gyászba borítottam.

Oda van mindenem,
Nincsen semmi kedvem,
Mert már eltávozott
Tőlem, s elbucsúzott,
A kit én szerettem.

Engem ámitottál,
Hamis szívű voltál,
Egy szóért, kettőért,
Egy kis gyarlóságért
Máshoz folyamodtál.

Te tettél fogadást
Én előttem, nem más,
Hogy én rajtam kívül,

Soha tiszta szivbül,
Senkit sem szeretsz mást.

Szerelem, gyötörtél,
Mert mézet ígértél;
És hív, kis szivembe,
Dobogó mellembe,
Ime mérget mértél.

Ne bánkódjál többé,
Légy másnál hivebbé;
Minthogy kisdéd szivem,
Volt legdrágább kincsem
Tovább nem tűrheté.

31

Bucsúznak szavaim
Te tőled, galambom!
Indulnak lábaim,
Megjött elválásom.

Könyeznek szemeim,
Örömem elveszett,
Reszketnek ajakim,
Oh szomorú eset!

Töröld le, galambom,
Sűrű könyeidet,
Hogy meg ne emészsze
Szőke két szemedet.

Minden pillantásban
Rólam emlékezzél,
Lángoló szivemről
El ne felejtkezzél.

Köszönetet szólok
Hív szivességedért,
Miglen sirba szálllok,
Égek jó szivedért.

Irva vagy, galambom,
Örökre szivemben,
Valamig piros vér
Folydogál erebben.

Utójára kérlek,
Rólam ne felejtkezz,
Hogy együtt vigadjunk,
Szüntelen ügyekezz.

Csak egy pár csókot adj
Uti költségemre,
Ha isten visszahoz,
Százat adok érte.

32

Azt gondolom, eső esik,
Pedig a szemem könyezik.
A szeretőm halva fekszik,
Holnap délre eltemetik.

Bár csak addig ki ne vinnék,
Míg én innen oda mennék,
Koporsójára borúlnék,
Jaj be keservesen sirnék.

33

Sem eső nem esik,
Sem felhő nem látszik,
Mégis az én bundám
Két oldalról ázik.

De hogy is ne áznék,
Mikor mindig sirok,
Bánatim árjával
Már többé nem birok.

Sir az egyik szemem,
A másik könyezik.
Sirjon mind a kettő,
Mint a sebes eső.

Lehajtom fejemet,
Rózsám, a válladra,
Hullatom könyemet
Hószinű nyakadra.

34

Záporosó után
Eszterhaj megcsordul,
Talán még idővel
Szived hozzám fordul.

Te tettél fogadást
Én előtttem nem más,
Hogy soha sem szeretsz
Én kívülöttem mást.

Hamis lelkű voltál,
Engemet megcsaltál,
Egy csókért, kettőért
Máshoz folyamodtál.

Azzal ne dicsekedj,
Ha megvetettél is:
Parancsol az isten
Talán még nekem is.

35

Találsz, rózsám, találsz
Szebbet, gazdagabbat.
De soha nem találsz
Nálam igazabbat.

Azzal ne dicsekedj,
Hogy engem megcsaltál,
Nem én vagyok első,
A kivel így bántál.

Másnak irigylettél,
Magad megvetettél;
Illy szerencsétlenné,
Valld meg, miért tettél?

Azért én nem sirok,
Ha megvetettél is,
Parancsol az isten
Szeretőt nékem is.

36

Hervad az a rózsza,
Kinek töve nincsen.
Elhervadok én is,
Mert szeretőm nincsen.

Hervadj rózsám, hervadj,
Már az enyém nem vagy;
Mig az enyém voltál,
Piros rózsza voltál.

Piros rózsza voltam,
De már elhervadtam;
Sűrű könyeimmal
Orczámat lemostam.

Jobb lett volna nékem
Világra se lennem,
Mintsem illy kinokat
Kelletik szenvednem.

Elmehetek már én
Alá s fel az utcán;
Nem mondják már nékem:
Gyere be, violám!

Gyere be, violám,
Csókold meg az orczám,
Én is megcsókolom
Százszor egymás után.

37

Bolondság volt nádhoz bizni,
Melly fel szokott szépen nőni,
De mihelyt a szél kezd fújni,
Minden felé kezd hajolni.

Én is biztam egy nádszálhoz,
Ki elhagyott, hajlott máshoz;
Kiért immár halálomhoz,
Közel vagyok végórámhöz.

Én te reád nem haragszom,

Óh én kedves virágszálom!
Noha tőled meg kell válnom,
Okát én ennek nem tudom.

Fekete gyászban jár szívem,
Nékem sincs már semmi kedvem.
Hogy elhagyott szép szerelmem,
Akkor én nagy búa estem.

A mit szívem nem remélett,
Most szerencse abba ejtett,
Kiben szívem dicsekedett,
Tőlem elidegenedett.

Illy kedves jóakarómat,
Szépen szóló galambomat,
Ki megcsókolá orczámat,
Elszalasztám madaramat.

De már bárcsak valahára
Repülnél az ablakomra,
Tudom, sokszor galambmódra,
Csókot adtam ajakidra.

Siratnálak, hogyha szánnál,
Megfognálak, ha megvárnál.
Eddig, szívem, enyim voltál,
Nyugszik szived immár másnál.

Nem szólhatok, csak hallgatok,
Mert azzal nem használhatok.
Másoknak példát adhatok;
Kérlek, rólam tanuljatok.

38

Rózsa vagy, rózsaszálom,
Még annál is szebb vagy;
Aranyból, ezüstből,
Sokkal ékeesebb vagy.

Aranyat, ezüstöt
Mindenkor talállok;
De te tőled, rózsám,
Könnyen el nem válok.

39

Hajnal, hajnal, hajnal akar lenni,
Én galambom haza akar menni.
Ne menj el, drága kincs,
Még egyszer rám tekints.
Hej gyönyörű virágom!

Estve, estve, ha elnyugszik a nap,
Látogass meg majd, galambom, holnap.
Éretted, kedvesem,
Édes az életem,
Hej drága egyetlenem!

40

Arra járjunk arra,
Merre furulyáznak;
Merre a legények
Éjjel nappal járnak.

Szabad a legénynek
Éjjel nappal járni.
De a szegény lánynak
Házához kell várni.

Házához kell várni.
Talpon istrázsálni,
Sok éjjeli álmat
Érte elmulatni.

41

Rózsám kertje alatt mentem,
Rózsa szagát megéreztem.
Fájt igen a szívem,
Változott a színem,
Hogy galambom nem láthattam.

Ha még egyszer arra mennék,
Szeretőmmel beszélhetnék!
Megmondtam anyjának,
Mondja meg apjának,

Adják nekem leányukat.

Ha nekem nem adja kendtek,
Jó gondját viselje kendtek,
Írassák levélbe,
Csinálják üvegbe,
Hogy szivem ne fájjon érte.

42

Itt hagynál-e, nem szánnál-e?
Elhagyni nem sajnálnál-e?
Szived értem nem fájna-e?
Szemed könye nem hullna-e?

Csillagoknak ragyogása,
Gyöngy két szemed rám forgása,
Piros orczád égő lángja,
Jaj szivemnek gyöngyvirága!

Ennyi esztendőtlül fogva
Nem voltam én senki rabja,
Most estem én nagy rabságba,
Angyalomnak hállójába.

Mások mondják hogy rád néztem,
Véled, angyalom, beszéltem;
Annyira hogy tiéd vagyok,
Mig az életben maradok.

Hogyha nem szeretsz, megválom.
Mindenektől elbucsúdom,
A koporsóig bujdosom,
Igy közelget el halálom.

43

Ha én rózsá volnék,
Hamar elhervadnék.
Senki rám nem nézne,
Senki nem szeretne.

Ne mondj hát rózsának,
Engem violának;
Egy viola-szegfűt,

A nyári nap elsüt.

Bizony, ha lehetnék,
Én csak galamb lennék;
Oh hová nem mennék,
Ha most repülhetnék!

Sem rózsza nem leszek,
Sem galamb nem leszek,
Mert én, édes rózsám,
Csak a tied leszek.

44

Pirulj, rózsza, pirulj
De nekem ne virulj;
Boldogtalan lettem,
Mert özvegyet vettem.

Özvegyet, tanultat,
Ki nézi a multat;
Ültében, jártában,
Voltért nyög magában.

Hol vagy első férjem!
Jó volt nálad nekem.
Korán lefeküdtem,
De későn ébredtem.

A midőn ébresztett
Csókjával füresztett;
Kelj fel, szivem, kelj fel,
Itt van a szép reggel!

Felment a mi anyánk,
Kisöpri a szobánk;
Messze fáradozott,
Fris vizet is hozott.

45

Megüzentem az édes anyámnak,
Gyöngy koszorút kössön a lányának;
Két szélire két szál rozsmaringot,
Közepibe bokros búbánatot.

Kimegyek a temetőm szélire,
Kiásatom siromat előre,
Feltekintek sirva az egekre,
Szép angyalom, hagylak az istenre.

46

Árva vagyok, árva lettem,
Szerencsétlennek születtem,
Mert attól elrekesztettem,
A kit igazán szerettem.

Bezárom hát bús szívemet,
Siratom szeretetemet;
El kell hagynom kedvesemet,
Vele együtt mindenemet.

Ott, a hol nem látnak mások,
Magamnak majd egy sirt ások,
A bús és könnyhullatások
Lesznek nekem a sirásók.

47

Nem átkozlak, nem szokásom,
De sok sűrű sohajtásom
Felhat a magas egekre,
Mind te felelsz meg ezekre.

Nekem a legszebbik estve,
Fekete színre van festve;
Komor felettem az ég is,
Elhagyott a reménység is.

A mi engem vidítana,
Az élethez kedvet adna:
Attól mind meg vagyok fosztva,
A jó mind másnak van osztva.

Fel se venném, a mi nézi,
Él az isten, elintézi,
De hogy értem ő is érzi,
Ez, a mi szívemet vérzi.

48

Életemmel, halálommal,
Utolsó vérontásommal,
Mindenekre kész vagyok.
Az lesz nekem nyereségem,
Ha sirhalmomat kedvesem
Könyccseppekkel tiszteli.

De ha engem elkerülne,
Más szerelmébe merülne,
Ugy előre meghalok. –
Lesz még nekem olly hív társam,
Bár a kősziklából ásom,
Ki szeret állandóul.

49

Ha nekem szóltál volna,
Szeretőd most szebb volna;
De nekem nem szóltál,
Velem csak tréfáltál,
Elmult időd ne sirassad már.

Késő immár bánkódni,
Elmult időt siratni;
Máskor eszed legyen,
Szíved bátrabb legyen,
Szivtül, szivnek szólni, nem szégyen.

Nyisd ki festett kapudat,
Tűkör két ablakodat,
Hadd lássam pálmádat,
Piros két orczádat,
Hadd mulassam veled magamat.

Csillagok sokasága,
Nap és hold ragyogása,
Mindenek hasznára,
És vidámságára,
Csak a szivem jár érted gyászba.

Maradj tehát, reményem,
Tündöklő szép napfényem;
Im látod utamat,

Induló lábamat,
Talán többé vissza sem jövök.

50

Elment az én babám, itt hagyott engemet,
Elvitte magával, minden vig kedvemet.

Alá foly a Duna, nem foly többé vissza,
Elment az én babám, nem jön többé vissza.

A fecske is elmegy, de tavaszra megjön,
De az én galambom, akkor is csak nem jön.

51

Bucsúzni akarok, drága kincsem, tőled,
Talán örökre elvándorlok előled;
Uti leveleim pecsételve, készek,
Meghasad a szívem, midőn bucsút vészek.

Jaj, de nem válhatok, galambom, tőled el,
Nem indulhatok én utra nélküled el;
Add által szivedet, ez lesz utitársam,
Adj egy csókot rózsám, az lesz végjutalmam.

Szólani sem tudok, bánat fogja szívem,
Áldjon meg az isten jószágodért, hivem.
De mivel nem vagyok te véled magam itt,
Kísérj a pitarba, ott sugok valamit.

52

Pest mellett van egy kertecske, kuk!
Pest mellett van egy kertecske,
Abban lakik szép szüzecke,
Kuk, kuk, ku-ku-ku-kuk!

Mikor éjjel álmodozom, kuk!
Mikor éjjel álmodozom,
Azt gondolom, veled játszom,
Kuk stb.

Reszket pennám, alig irok, kuk!
Reszket pennám, alig irok,
Hogy nem látlak, azért sirok,
Kuk stb.

Pesten jártam iskolába, kuk!
Pesten jártam iskolába,
Térdig jártam a rózsába,
Kuk stb.

Lehajoltam, szakasztottam, kuk!
Lehajoltam, szakasztottam,
Kedves galambomnak adtam,
Kuk, kuk, ku-ku-ku-kuk!

53

Voltam én már gazdag is,
Ha most szegény vagyok is;
Találok én szeretőt,
Minden ujjomra kettőt.

Az egyikre szép rózsát,
A másikra violát,
Harmadikra lelkemet,
A ki szeret engemet.

54

Menyasszony, menyasszony!
Nem vagy már kisasszony;
Van tenéked férjed,
Kitől jussod kérjed.

Vőlegény, vőlegény!
Nem vagy szabad legény.
Van te néked párod,
Kitől jussod várod.

55

Szegény vagyok én,
Szélről fekszem én,

Csak azt engedd, édes rózsám,
Hogy ágyadra fölfekhessem én.

Hajnal hasad már,
Majd megvirad már,
A menyasszony a padláson
Maga marad már.

56

Hol voltál te, kis nyulacska?
Atatuti, táratuti, az erdőben.

Minek voltál az erdőben?
Atatuti, táratuti, vesszőcskéért.

Minek neked az a vessző?
Atatuti, táratuti, kertecskének.

Minek neked az a kis kert?
Atatuti, táratuti, virágoknak.

Minek neked az a virág?
Atatuti, táratuti, bokrétának.

Minek neked a bokréta?
Atatuti, táratuti, legényeknek.
Atatuti, táratuti, legényeknek.

57

Szerettelek, nem tagadom,
De annak már vége vagyon.
Vége vagyon volt kedvemnek;
Teljen kedve irigyemnek.

Másoknak is azt ajánlom,
Szerelemnél jobb az álom:
Mert az álom nyugalom,
De szerelem szívfájdalom.

Nincs ez világon drágább kincs,
Mint kinek szeretője nincs;
Mert kinek szeretője van,
Keze lába bilincsen van.

De a ki csüng a rab szíján,
Sokszor van az esze hiján.
A ki nem hiszi, próbálja,
Bizonyosan úgy találja.

58

Beteg az én rózsám,
Beteg ágyban fekszik,
Áldja meg az isten,
A ki vele bánik.

Beteg vagy, angyalom,
Beteg vagyok én is,
Talán rossz mostohád
Volt irántad hamis.

Engemet is kinez,
Ha téged nem sajnál,
Bárcsak őtet vinné
El az a rossz halál.

Ha meghalsz angyalom,
Én is veled megyek,
A bús harangszóval
Elhínik az egek.

59

Az én galambomnak dombon van a háza,
Három szép czedrusfa van az udvarába.

Megkötöm lovamat czedrusfa ágához,
Számptalan borulok angyalom vállához.

Az eső is esik, a harmat is lepi,
Talán a kétféle meg is keseríti.

60

Felmenék egy hegyre,
Benézék egy kertbe,

Ott látám kedvesem,
Sajnálám édesem.

Még is megszólítám:
Hova mégysz, violám?
Aratót keresni:
Szeretőt számlálni.

Furcsa egy pacsirta,
A ki ezt így irta:
Nálam a gyűrűje,
Más a szeretője.

61

Azt a leányt szeretem én,
S egyedül azt dicsérem én,
Kiben egyiránt lelkem is
Gyönyörködhetik testem is.
Ki szívesen lát egyiránt,
Délben, estve, reggel, korán.

62

Jaj be szegény legény vagyok,
Egy pénznek ura nem vagyok.
Hej költsön kérnék, de nem kapok,
Mert nagy interest nem adhatok.

Szegény legény vagyok nagyon,
Magam heverek az ágyon;
Mi haszna, hogy nincs feleségem,
Ha mindig üres az erszényem.

Utszu tehát mit nem teszek!
Feleséget mindjárt veszek.
Nem bánom, legyen, ha szegény is,
Faháztul való vagyok én is.

Szánjon meg hát hugom asszony,
Legyen feleségem asszony,
Építsünk csak a szereteten,
Boldogok leszünk mind a ketten.

63

Ugy meg vagyok határozva,
Mint a csikó kantározva,
Szabadságom el van zárva,
Mint a madár kalitkába.

Ha még egyszer szabadúlok,
Több szerelmet nem koldúlok.
Szabadságért halok, élek,
Mig bennem cseng bong a lélek.

64

Már megmondtam rózsám,
Ne szeress engemet,
Kettős az én szívem,
Megcsal az tégedet.

Ha azt tudtam volna,
Hogy úgy járok véled:
Szomorú bubánat
Választ el tetőled.

Válassz el, istenem,
Széles e világtól.
Ha elválasztottál
Kedves galambomtól.

Három esztendővel
Tovább éltem volna,
Ha a te szerelmed
Meg nem fogott volna.

65

Angyalom, édesem,
Drága szerelmesem!
Szívem sebe orvosát
Szivednél keresem.

Te vagy az a drága
Szerelem virága,

Mellynek ifju szivemre
Terjedt ki az ága.

66

Szomorú az idő,
Meg akar változni,
Talán a rózsámtól
Kelletik elválni.

Csak azt mondd meg, rózsám,
Mellyik uton mégy el,
Felszántatom én azt
Aranyos ekével,

Be is vetem én azt
Szemen szedett gyönggyel,
Be is boronálom
Sűrű könyeimmel.

67

Bezzeg van Pest vármegyében,
A Dunának lementében,
A ki ragyog személyében,
Mint a csillag az egekben.

Ékes viola nemzette,
A pünkösti rózsza szülte,
Égi harmattal nevelte,
Ezt az egyet úgy kedvelte.

Mint a napnak ragyogása,
Barna szemének járása;
Ugy illik egész mozgása,
Még csak Pesten sincsen mása.

Szép kis gyöngye természetnek,
Ékesen zengő nyelvének,
Nem kár volna személyének,
Hogy ünnepet szentelnének.

S e gyöngy leány az én rózsám,
Ha barna szemét veti rám,
S gyöngén megcsókolja orcám,

Nincs ország, melyér odadnám.

68

Az éjjel álmomban
Én aztat álmodtam,
Virágos kert alatt
Hat ökrön szántottam.

A rózsám is ott volt,
Az ökröt hajtotta,
Magam is ott voltam,
Az ekét tartottam.

Fel is szántottam már,
Aranyos ekémmel,
Be is vetettem már
Tiszta ezüst gyöngygyel.

69

Bár csak hamar szüret lenne,
Szüret után hideg lenne,
Azután szánon járnának,
Legények házasodnának.

Bár csak lenne olyan szüret,
Mellyben szemlélnének szüzet.
Én is szemlélttem már egyet,
A kit szivem, lelkem szeret.

70

Ha tudtad rózsám, hogy enyém vagy,
Miért adtad máshoz magadat?
Azért adtam máshoz magamat,
Nem viselted, rózsám, gondomat.

71

Felszállott a páva

Vármegye házára,
Sok szegény legénynek
Szabadulására.

Várj meg, páva, várj meg,
Hadd izenjek tőled,
Apámnak, anyámnak,
Szívbeli mátkámnak.

Ha kérdik: hogy vagyok,
Mondjad hogy rab vagyok,
A jó isten tudja,
Mikor szabadulok.

Rab vagy rózsám, rab vagy,
Én meg beteg vagyok;
Ha el nem jössz hozzám,
Talán meg is halok.

72

Szeretem én magát nagyon,
Mert fekete szeme nagyon;
Szemöldöke sugár nagyon,
Az enyémhez illik nagyon.

Nem volt eszem, hogy szerettem
Mást, míg magát nem ismertem;
Ő maga is szeret nagyon,
Azért az enyém maradjon.

Eszem-adta, teremtetten,
De nagy a maga szemérme.
Jaj ne nézzen a szemembe,
Meghalok szégyenletembe.

73

Ajakid, rózsám, mézesek,
Csókjaid, rózsám, édesek.
Angyalom, csókolj, hadd czuppanjon
Ajakimon a csók, hadd czuppanjon.

74

A kállai utcza ki van festve,
Teli van legénynyel minden este,
Sétálnak kevélyen, mint a páva,
Csak úgy mosolyognak a leányra.

Hej! megmondtam, rózsám, ne nézz rájok;
Csalfa legény, csalfán szól a szájak,
Nem fogadtad: megfogott a tőre,
Nem megyünk már rózsám, esketőre.

Fel-felülök szürke paripámra,
Bevágatok Kálló városába;
Betekintek rózsám kapujára,
S hull a könnyem a nyeregkápára.

Nincsen nekem sehol maradásom;
Érted hull a könnyem, szép galambom.
Ha szeretsz, jőj a Tisza vizére,
Ketten szálljunk le a fenekére!

75

Meg kell a buzának érni,
Mert a nap hősége éri;
Meg kell arczomnak hervadni,
Mert azt a búbánat éri.

Hogyha megéri a buza,
Szegény ember learatja.
Megért szivem búbánatja,
A halál lekaszáthatja.

76

Van szeretőm, kettő, három,
Három közt csak akad párom;
Jaj istenem, de megjárom,
Ha majd elhagy mind a három.

Mostan még csak vigan élek,
Egyen kettőt is cserélek.

De bezzeg, ha asszony leszek,
A bának is helyt engedek.

77

Csillagos az ég, csillagos,
Rózsafa levele harmatos;
Rózsafa levele, szakadj rám,
Kedves édes rózsám, nézz reám.

Csillagos az ég, csillagos,
Bú szállt a szívemre, bánatos;
Akárhová hajtsam fejemet,
Sehol sem találom helyemet.

78

Most jó szeretőt tartani,
Most van mivel csalogatni,
Most érik a jó mogyoró,
Szőlőhegyen alma, dió.

Barna szeretőm van nékem,
Szőkeért tán becserélem,
Mert a szőke fejr karja,
Szépen ölel, ha akarja.

A galambom kis karjai
Nem akarnak meghajlani.
Pedig másképp hogy ölel meg,
Ha nem ölel, hogy szeret meg?

79

Mondtam anyám, házasíts meg,
De azt mondtad, hogy ráérek:
Elvitték a szeretőmet,
Verje meg az isten őket.

Ki elvitte, éljen vele,
Csak előttem ne ölelje.
Mert ha előttem öleli,
Azt gondolom, hideg lel ki.

80

Édes anyám! meghalok,
Házasodni akarok,
Héj, huj, meghalok,
Házasodni akarok.

Édes fiam! ne halj meg,
Inkább házassodjál meg;
Héj, huj, ne halj meg,
Inkább házassodjál meg.

Édes anyám, nem merek,
Mert azt mondják, hogy gyerek;
Héj, huj, nem merek,
Mert azt mondják, hogy gyerek.

Édes fiam, kurvannya,
A ki neked azt mondja,
Héj, huj, kurvannya,
A ki neked azt mondja.

81

Édes anyám, meghalok,
Házassodni akarok;
Édes fiam, ne halj meg,
Inkább házassodjál meg.

Édes anyám, meghalok,
Férjhez menni akarok.
Édes lányom, ne halj meg,
Inkább szeretődhöz menj.

Ha meghalok, nem bánom,
Testamentomban hagyom,
Hogy négy legény vigyen ki,
Szeretőm fog siratni.

Rózsából lesz temetőm,
Liliomból lepedőm,
Rozmaringbúl keresztem,
Soha el nem felejtem.

Anyám, anyám, jó anyám!
Készítsd el fehér ruhám,
Elindulok hosszú útra,
Miről babám nem vár vissza.

82

Sáros ez az utca,
Mellyben szoktam járni;
Páratlan gerlicze
Szokott hozzám járni.

Ha isten engedi;
Párja leszek neki,
Ha párja nem leszek,
Szeretője leszek.

83

Akkor veszlek el, galambom,
Ha elfogy az a nagy halom.
Inkább kosárral elhordom,
Csak engem végy el, galambom.

De te elmégy, s engem itt hagysz,
Szívemre bűt s bánatot hagysz,
Ollyat mind a szomszéd halom;
Érted halok meg, galambom.

Elment, elment az én párom,
Még az éjjel visszavárom.
Visszavárom éjszakára,
Csókot nyomok orcájára.

84

Nincsen annak semmi baja,
Ki szeretni nem tud soha.
De van annak nagy bánatja,
Ki babáját nem láthatja.

85

Izent nékem a gavallér:
Kell-e, babám! pengő tallér?
Nem kell nekem pengő tallér,
Maga sem kell a gavallér.

Izent nékem a mészáros:
Kell-e nékem gyűrű, páros?
Nem kell nékem gyűrű, páros,
Maga sem kell a húsáros.

Izent nékem csizmazia:
Kell-e, babám! piros csizma?
Nem kell nékem piros csizma,
Maga sem a csizmazia.

Azt izente a katona:
Kell-e, rózsám! karton szoknya?
Nem kell nékem karton szoknya,
Maga sem kell a katona.

Izent nékem János deák:
Kell-e, babám! gyöngé virág?
Nem kell nékem gyöngé virág,
Maga sem kell János deák.

Izent nékem a kalmár is:
Kell-e, babám! piros kláris?
Nem kell nekem piros kláris,
Maga sem kell a kalmár is.

Izent nékem Barna Pista:
Kell-e szelid galamb csókja?
Jaj! kell nékem galamb csókja,
Maga is kell Barna Pista.

86

Én istenem, be szép élet,
A ki csizmaziát szeret,
Mihelyt feslik a csizmája,
Mindjárt bevarrja rózsája.

Még is gyönygebb az az élet,

A ki szabólegényt szeret,
Mihelyt feslik a ruhája,
Mindjárt megvarrja rózsája.

De még gyönygebb az az élet,
A ki úrfi legényt szeret,
Mihelyt elfogy a kávéja,
Mindjárt küld a patikába.

Még is gyönygebb az az élet,
A ki atyafiát szeret,
Mihelyt elfogy a jó bora,
Mindjárt küldi a sógora.

Megterítem asztalomat,
Ugy várom a galambomat;
Várom, várom, a mig várom,
Még rám nem érik az álom.

87

Nincsen kedvem, nincsen,
Mert szeretőm nincsen;
Ha szeretőm vóna,
Kedvem is ugy vóna.

Nincsem kedvem, nincsen,
E világhoz való;
Mert szeretőm nincsen,
Kedvem szerint való.

Ha szeretőm vóna,
Kedvem szerint való;
Kedvem is ugy vóna,
E világhoz való.

88

Megvettem a szeretőmet
Nagy áron.
Általvittem vagy tizenkét
Határon.
Hol vizeken, hol patakon,
Hol sáron,
El sem hagyom, mig élek a

Világon.

89

El kell mennem már Családrul,
Isten hozzád, angyalom!
Mert te tőled el kell válnom,
Jaj be nagyon fájlalom.
Jaj már nekem, neked is,
Jaj a szívem, szived is,
Szorongatja a szerelem,
Járja bús szívemet is.

Föltekintek még én egyszer
A csillagos egekre;
Ott látok én kis madárcát
Haza felé repülve.
Szállj le, madár, ha lehet,
Irok neki levelet:
Mondd meg az én galambomnak,
Ne sirasson engemet.

90

Ha fölvetem paplanos ágyamat,
Oda várom kedves galambomat,
Feküdj fel csak alig,
Nem egész a falig,
Világos viradtig.

Ne takaródz be nagyon,
Mert meleged vagyon;
Szerelmes galambom,
Szerelmes galambom!

91

Fejik a fekete kecskét,
Verik a barna menyecskét,
Ha verik is megérdemli,
Mert az urát nem szereti.

Ki az urát nem szereti,

Annak van most becsületi;
Nekem is van becsületem,
Az enyimet nem szeretem.

Ki az urát nem szereti,
Kopotnyikot főzzön neki,
Adja be azt vacsorára,
Kiteríti viradtára.

Én csak azért nem szeretem
Az uramat, mert félt engem;
Ha szép legénnyel beszélek,
Már azt mondja, rosszúl élek.

Eső után a nap derül;
Az én kedvem is megkerül.
Mihelyt a férjem halva lesz,
Mindjárt egy szép legény elvesz.

92

Jaj be sáros ez az út,
Volt szeretőm, de rám unt.
Jaj, de csillagos az ég,
Majd eszébe jutok még.

Nincs már nekem szeretőm,
Csak egy veres keszkenőm,
Gondolom a szeretőm;
Csókolom a keszkenőm.

93

Édes falum határa!
Itt hagylak nem sokára;
Itt hagyom a falumat,
Szánom a galambomat.

Oh melly vigan megyek el,
Egy zsák diót viszek el;
Ha megúnom, leteszem,
Mellé dülök, megeszem.

94

Hajtsd ki babám, az ökröket,
Legeltesd meg szegényeket,
Hej, legeltesd meg szegényeket!

Tilalmasba ne hajtsd őket,
Mert elveszik a szűrödet,
Hej, mert elveszik a szűrödet.

Ha elveszik a szűrödet,
Mivel takarsz be engemet?
Hej, mivel takarsz be engemet?

Van én nekem czifra bundám,
Avval takaródzunk, rózsám,
Hej, avval takaródzunk, rózsám.

Van én nekem egy szép házam,
Abban vagyon vetett ágyam,
Hej, abban vagyon vetett ágyam.

Vetett ágyban czifra dunna,
Avval takarlak be, rúzs!a!
Hej, avval takarlak be, rúzs!a!

95

Nyitra partján nevelkedik tulipán;
Az én szivem téged ohajt és kíván.
Jaj de nehéz a szerelmet viselni,
Mint ibolyát tövis közül kiszedni.

Csattog a szél, az ég nagyon villámlik,
Az én szivem csak utánad bánkódik.
De megmondom édes tubám, el ne hagyj!
Mert ha elhagysz, megátkozlak, elhervadsz.

96

Bodrog partján nevededett tulipán,
Bús szivem csak téged ohajt, téged vár.
Bokrétámnak elhervadt szépsége,

Oda tulipánom gyönyörűsége.

Elmegyek immár te tőled, gyöngy alak,
Kit én bizony sokat ohajtottalak:
Örökösen én téged el nem hagylak,
Bizonyoságra még most is megcsókollak.

Ha elmégy is már én tőlem, drága kincs:
Gyöny fekete két szemeddel rám tekints!
Én is tartlak a szívemben, míg élek;
Egyetlen egy gyönyörűséges lélek.

Az én kedves szeretőmtől megválok,
A melly dolgot én eléggé sajnálok;
Többé veled, szép kincsem, nem sétálok,
Nyugodalmat más helyen nem találok.

Oh édesem, drága piros orczádat,
Hadd fogjam meg két szép arany almádat.
Megtapasztalom melleden rózsádat,
Fordulj hozzám, csókolom te szép szádat.

Megkérdzem, szeretőmtől, szeret-e?
Megölelem, megcsókolom, tartja-e?
Katonává lettem rózsám, bánod-e?
El kell immár masíroznom, szánod-e?

Bár e világra ne születtem volna,
Ennyire érted nem gyötrődtem volna.
Szép szín alatt csókjaiddal megcsalál,
Igy jár, a ki szép szeretőre talál.

Búcsúzásom már tőled elvégezem,
Hosszú beszédre reá nem érkezem;
Hűségedre magam lekötelezem,
Édesednek ki magamat nevezem.

97

Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél,
Piros pünköszt napján
Hajnalban születél.

Orczáid rózsái
Ha közel volnának,
Égő szívem mellé

Tüzném bokrétának.

98

Sokszor vagyok nálad nélkül,
Busúlok magam egyedül;
Sokszor szívem búba merül,
Igaz szerelem tüztétül.

Ha tudtad hogy haragszol rám,
Mért csókoltad meg az orcám?
Jobb lett volna, édes rózsám,
Ne is szóltál volna hozzám.

Elmégysz babám, engem itt hagysz,
Bús szívemre bánatot hagysz,
Akkorát, mint köves halom,
Meghalok érted, galambom.

99

Addig élem világomat,
Mig szél fujja pántlikámat.
A pántlika könnyű ruha,
Mert azt a szél könnyen fujja.
De a konty, az nehéz ruha,
Mert azt a bú gyakran járja.

100

Hervad a cziprusfa
A sirnak tetején,
A tömlöcz fenekén
Hervad a szép legény.

Nem azért hervad ő,
Hogy a tömlöcz rabja;
Hanem azért hervad:
Elhagyta galambja.

101

Mariskám, Mariskám,
Szivemnek bálványa!
Szivem a szivedet
Mig élek is szánja!
Én tégedet, te engemet
Hasztalanul szeretsz,
Máshoz kötött esküvésed;
Már enyém nem lehetsz.

Felejts el, felejts el,
Felejts el engemet!
Vesd ki a szivedből
Gyászos emlékemet.
Mert én téged, kedves rózsám,
Hiába szeretlek,
Másnak adtam ígéretem,
Tiéd nem lehetek.

102

Melleden termett egy rózsa,
Annak vagyon két bimbója.
Egyik, orcám hervasztója,
Másik, szivem gyulasztója.

Piczin szeme, piczin szája,
Barnapiros két orcája;
Ha én aztat nem láthatom,
Meghalok érted, galambom.

103

Gyere babám, a kert mellé,
Feküdjünk le egymás mellé;
Hadd nézem ki a szemedből,
Szeretsz-e tiszta szivedből?
Ha nem szeretsz, veszekedj meg,
Hogy a szived repedjen meg.

104

Beteg se voltam én,
Mégis meghaltam én,
Az új temetőben
Legelső voltam én.

Rózsa nyilott rajtam,
Violát neveltem;
A kiért meghaltam,
Annak virágoztam.

Síromon a rózsá,
Galambomat várja;
Gyer oda, galambom,
Szakassz egyet róla.

Gyöngyös bosszujára,
Ifjak bánatára,
Írtyek kárára,
Lányok siralmára.

105

Kicsin vagyok én,
Majd meg nőlk én;
Eszendőre, vagy kettőre
Férjhez megyek én.

Oh te piczike,
Ki ne szeretne?
A ki téged nem szeretne,
Hunczut a neve.

106

Ha meguntad, rózsám,
Velem életedet;
Csínáltass koporsót,
S temess el engemet.

Tétesd fel egy fára:
Itt fekszik egy árva,

Kinek szerelméből
Történt az halála.

107

Lám megmondtam, bús gilicze,
Ne rakj fészket az utszélre:
Mert az uton sokan járnak,
Téged rózsám, feltalálnak.

Csak rakj fészket az erdőre,
Annak is a közepére,
Czédrusfának tetejére,
Fügefának levelére.

108

Ángyom, ángyom, édes ángyom,
Mért szeret kend, olyan nagyon?

Ha szeret kend, titkolja kend,
Ki ne világosítsa kend.

Jó szeretni, de titkosan,
Nem mindenkor világosan.

A ki világosan szeret,
Megitélik az emberek.

109

Tudod, rózsám, mit fogadtál,
Mikor kertben sétálgattál;
Rózsát kértem, csókot adtál,
Fogadj isten, hogy megszántál.

110

Pista szivem, be alhatnám!
Ott a szüröd, terítsd alá:
Hogyha egy álmod alhatnám,

Szűz karodon elnyughatnám.
Ha szűz karod karom alatt
Átfoglalna,
Gyöngé csókod, csókom alatt
Elolvadna.

Hogyha engem elszalasztasz,
Illyen rózsát nem szakasztasz.
Nagy a sövény, mély az árok!
Pista szivem! reád várok;
Szűz karodon, én galambom,
Nyughatom csak!
Gyöngé csókod szűz mézétül
Élhetek csak!

111

Menj szeretőm ablakába,
Röpülj az ő szobájába,
Te kis fecske! s azt ízenem,
Hogy őtet most is szeretem.

Jőjön hozzám vacsorára,
Szívesen elvárom mára;
Csak hogy egy pár csókot adjon,
S kedves szeretőm maradjon.

Jó neszmélyi bort hozattam,
Asztalom tele rakattam
Rétesekkel, pogácsákkal,
Sárga, veres violákkal.

Jőj el hozzám vacsorára,
Találsz egy gazdag mátkára;
Megmutatom a kincsemet,
S néked adom mindenemet.

112

Bánod gazda, bánod,
Hogy lányodhoz járok,
De még jobban bánod,
Ha lányoddal hálok.

Házadhoz sem járok,

Lányoddal sem hálok,
Mégis a gátadon
Olyan rést csinállok,

Nem terem annyi nád,
Kivel becsinálnád,
Nincs is annyi pénzed,
Kivel kiváltanád.

113

Bús az idő, bús vagyok én magam is,
Valamennyi szép leány van, mind hamis.
Szeretete nem állandó,
Mint az idő változandó, ihaja!

Felettem is mért borult be illy korán,
Mert elhagyott, kit szerettem igazán.
Másnak hódolt a hitetlen,
Azért vagyok illy kedvetlen, ihaja!

Árva vagyok, hej nincs is olyan árva,
Mert szivedből rózsám, ki vagyok zárva.
Nem leszek én árva mindég
Boru után derül az ég, ihaja!

114

Tisza mellett van egy város, Berekszáz.
Volt szeretőm néha ötven, néha száz.
Volt szeretőm néha száz is,
Jó volna most csak egy pár is, ihaja!

Erdélyország fővárosa Kolozsvár.
Volt szeretőm, de elhagyott az is már;
Volt szeretőm, de elhagyott,
Irgalmatlan megtagadott, ihaja!

Ritka buza, ritka árpa, ritka rozs,
Ritka legény, ritka leány takaros.
Ritka leány, ki megállja,
Hogy a legényt meg ne szánja, ihaja!

115

Szomorú hirt hoztak nekem az estve,
De még szomorúbbat a minap estve.
Rózsám írta levelébe,
Nem vesz többé kegyelmébe,
Igazán.

Ritka rózsza, kinek nincsen levele,
Ritka legény, kinek nincs szeretője.
Ritka legény, ki azt tegye,
A kit szeret hogy elvegye,
Igazán.

116

Rózsza, rózsza, piros rózsza,
De késő jársz a fonóba.
Kedden este jöttél volna,
Legkedvesebb lettél volna.

Kedden este jöttél volna,
Legkedvesebb lettél volna.
De hogy szerdán este jöttél,
Legutálatosabb lettél.

117

Nincsen kedvem, nincsen, mert nincsen
Szép szeretőm, ki rám tekintsen;
Majd felderül a csillagos ég,
Az lesz a szeretőm, ki volt rég.

Jaj de sokat áztam, fáradtam,
Mikor házasodni indultam;
Nem találtam kedvemre valót,
Az lesz a szeretőm, a ki vót.

Szép a rozmarinszál bokorba,
Ha megkötik zöld koszorúba;
Felteszik a szűz lány fejére,
Leteszik a bút a szívére.

118

Nem vagyok én oka semminek,
Édes anyám oka mindennek,
Mért nem adott engem olyan-olylan-ollyannak,
A kit én szerettem magamnak.

Megvert az ur isten, de nem fáj;
Figefa levele lehullt már.
Figefa levele gyógyíts, gyógyíts, gyógyíts meg,
Régi volt szeretőm, csókolj meg.

Akkor szép az erdő, mikor zöld,
Mikor a vad galamb benne költ.
Olyan a vad galamb, mint a, mint a, mint a lány,
Fáj a szive a legény után.

119

Az én szeretőmnek dombon van a háza,
Két kereken forog csikorgós kapuja.
Az én szeretőcském piczin, parányicska,
Mindenütt megfordúl, mint a karikácska.
A berencsi utcát végig kövecsezik,
Azon az én lábam nem is ugrándozik.
A nagyfali utcát nem is kövecsezik,
Azon az én lábam mindig ugrándozik.

120

Ne ugorj ott, a hol árok nincsen,
Ne köszönj ott, a hol szép lány nincsen;
Ugrom biz én, a hol árkot látok;
Köszönök is, a hol szép lányt látok.

Meg se fogom a kalapom szélit,
Mig nem látom a galambom képít.
Pedig bizony, hogy ha megláthatnám,
Egyszeribe teli kacsintanám.

121

Ha nem voltál jó szerető,
Borijjon el a temető.
Hajtson el a sárga halál,
Takarijjon szárnya alá.

Ha nem voltál igaz hozzám,
Mért csókoltad meg az orcám?
Hagytál volna békét, rózsám,
Ne is szoltál volna hozzám.

122

Káka tövin költ a rucza,
Jó földben terem a búza;
De a hol a hű lány terem
Azt a helyet nem ismerem,
Sehol sem.

Ki van az én szemem sirva,
Mert a rózsámat más birja;
Pedig fogadta az egyet,
Rajtam kívül mást nem szeret,
Soha sem.

Ha tudtad hogy nem szeretté,
Hállódba mért kerítettél?
Hagytál volna békét nekem,
Más is elvett volna engem,
Valaha.

Azért hogy én szegény lettem,
S mást választottál helyettem,
Lesz nekem is vig napom még;
Boru után derül az ég,
Nekem is.

123

Minden falu édes hazám,
Minden asszony édes anyám,
Minden szép lány feleségem,

Kivel világomat élem.

Eszem a teremő fadat,
Engem szeress, ne anyádat;
Olyan igaz leszek hozzád,
Mint tulajdon édes anyád.

124

Elmentem én a szőlőbe
Ráhágtam a venyigére;
Venyigéről venyigére, –
Fáj a szívem a szőkére.

Elmentem én a tanyára,
Ráhágtam a tökindára;
Tökindáról tökindára, –
Fáj a szívem a barnára.

Onnan mentem a csárdába,
Barna babám látására;
S míg a barnát ölelgettem,
A szőkét elfelejtettem.

125

Erre gyere rózsám, nincsen sár;
Nincs is az ajtómon semmi zár;
Nyitva van az ajtóm, bejöhetsz,
Bontva van az ágyam, lefekhetsz.

Addig a házamból el nem megy,
Míg háromszál gyertya el nem ég;
A negyedik is már félben ég,
A szerelem mégis nem elég.

126

Megkötöm lovamat
Czédrusfa ágához,
Magam meg lefekszem
Galambom ágyához.

A vásárra voltam,
Vásárfiát hoztam,
Kedves galambomnak
Egy pár csókot adtam.

A szerelmet pénzen
Nem lehet megvenni,
De egy mézes csókon
Ki lehet alkudni.

127

Én fehér kezkenőt veszek,
Rám süt a nap, fehér leszek;
Fehér leszek, mint a hattyu,
Nem csókol meg minden fattyu.

Sárga kezkenőt is veszek,
Rám süt a nap, sárga leszek,
Sárga leszek, mint a virág,
Leányoknak áll a világ.

Barna kezkenőt is veszek,
Rám süt a nap, barna leszek,
Barna leszek, mint a csóka,
Ugy illik a babám csókja.

Bécsi kezkenőt is veszek,
Rám süt a nap, piros leszek,
Piros leszek, mint a rózsa,
Rám illik a babám csókja.

128

Biharban, Borsodban,
Nincs annyi esküdt,
Hányszor az én rózsám
Vélem megesküdt;
Biharban, Borsodban,
Szabolcs vármegyében,
Nincs annyi esküdt,
Hányszor megesküdt.

Kakas a szemeten
Annyit nem kapar,

Hányszor az én rózsám
Engem betakar;
Pedig éjjel nappal
Mindig egyre kapar,
Annyit nem kapar,
Hányszor betakar.

A malom kereke
Annyit nem fordul,
Hányszor az én rózsám
Engem megcsókol.
Pedig éjjel nappal
Mindig egyre fordul;
Annyit nem fordul,
Hányszor megcsókol!

129

Jaj be szennyes a kendője,
Talán nincsen szeretője.
Adja ide, hadd mossam ki,
Ugy sem szeret engem senki.

Kinek nincsen szeretője,
Menjen ki a zöld erdőbe;
Irja fel a falevélre,
Hogy neki nincs szeretője.

130

Nincs szebb virág a rózsánál,
Legények közt a barnánál,
Mert a barna magyar fajta,
Azért kapnak sokan rajta.

Nincs szebb madár a fecskénél,
Barna piros menyecskénél,
Mert ha ölelni akarom,
Könnyen átéri a karom.

Nincs szebb virág a szegfűnél,
Leányok közt a szőlőknél;
Mert a szőlőke úri fajta,
Azért kapnak sokan rajta.

131

A kinek nincs szeretője,
Menjen ki a zöld erdőbe.

Szakaszzson egy falevelet,
Adja annak, a kit szeret.

Mondja neki: édes rózsám,
Eljössz-e farsangban hozzám?

Ha valami lesz belőle,
Kérjen egy pár csókot tőle. –

Nekem nem kell, van már nekem,
Adott isten, a mit kértem.

Szépet adott, jót is adott,
Kiben szívem megnyugodott.

132

Árva vagyok árva,
Mint mezőben tarló,
Kinek ékességét
Elvette a sarló.

Nekem is elvette
Egy semmirevaló;
Ássa ki a szemét
Két fekete holló.

Hegyek közt lakásom,
Senkim a világon;
Csendes folyóvíznek
Csak zugását hallom.

A nyári folyóvíz
Télre megaluszik,
De az én bus szívem
Soha meg nem nyugszik.

133

Szőlőtőke, venyige,
Rászállott a gelicze,
Olyan édes a leve,
Mint a babám szerelme,
Eszem adta.

Bár csak engem valaki
Szőlőt szedni hína ki;
A szőlőjét leszedném,
Lányát megölelgetném,
Eszem adta.

Bár csak engem valaki,
Bort taposni hína ki,
Taposnék bort eleget,
Kapnék csókot édeset.
Eszem adta.

134

Édes kedves galambocskám, kis Zsuzsánnám!
Ha el jönél néha hozzám, én nem bánnam;
Jaj de a szeretet arra nem mehetett,
Hogy véghez vihetnők az igyekezetet.

Elmennék én ti hozzátok, ha lehetne;
Ha engemet egy valaki nem szeretne;
Csalom a szivedet, te meg az enyimet,
Kérjed istenünket, adjon őszve minket.

135

Itt hagynám én ezt a Múzslát, ha lehetne,
Ha engemet barna leány nem szeretne,
Csalom a szemedet,
Te is az enyimet,
Csókolom a szádat,
Piros két orczádat, –
Te is az enyimet,
Én is a tiedet.

136

Felfogadtam az egekre,
Mind a három istenekre;
Anyá, fiú, szentlélekre:
Tiéd maradok örökre.

Boldog az a szempillantás,
Mellyben megismertük egymást,
Szerelmünkről tettünk vallást,
Hogy soha sem szeretünk mást.

137

A kend édes anyja megátkozott engem,
Hogy a fekete föld borítson be engem.

Ne átkozzon engem, nem vagyok én oka,
Mert én az ő lányát nem szerettem soha.

A kit én szeretek, meg van az szeretve,
Ha rá tekintek is, elfakad nevetve.

A pünkösti rózsá kihajlott az utra,
Eredj oda rózsám, köss bokrétát róla.

Tedd az öved mellé, két szemem láttára,
Viseld el, galambom, lányok bosszujára.

138

Hej, huj, bazsalik, dupla szegfű,
Szarkaláb, ékes majoránna!
Majd meghalok ezekért,
Az ireghi szűzekért,
A gyöngyöm adtákért!

Hej, huj, rekettye, vaspatkó,
Menyecske, csillagteremtette.
Tizenkétszer megcsallak,
Hónom alá karollak,
Mégis megcsókollak.

139

Menj el édes fecském, violám köszöntséd,
Nagy alázatosan házban valót kérjed.

Nem dicsérem, de szép, mint hajnali csillag,
Angyalka módjára, ki előttem ballag.

A nevét ha kérdem, hol lakol, szép alak,
Két szép szemeivel integet, úgy ballag.

Aranynyal kellene nevedet leírni,
Gyémánt kőtáblára szépen lerajzolni.

Rubint kőből formált ládában tartani,
Ünnepet kellene nevednek szentelni.

Vagy enyimmé teszek, vagy elválok tőled,
Vagy hozzám keritlek, vagy meghalok érted;

Szánj meg édes rózsám, igen szépen kérlek,
Engem úgy segéljen! szivemből szeretlek.

140

Szakajtottam rózsát, fehérét,
Tartottam szeretőt, kevélyet;
De már annak vége, vége van,
Már mi köztünk, rózsám, harag van.

Szakajtottam rózsát, pirosat,
Tartottam szeretőt, csinosat;
De már annak vége, vége van,
Már mi köztünk, rózsám, harag van.

Szakajtottam rózsát, teljeset,
Tartottam szeretőt, kedveset;
De már annak vége, vége van;
Mert te érted, rózsám, harag van.

141

Kéri a szűrömet bundáért,

Szőke galambomat barnáért,
Nem cserélem szűröm bundáért,
Szőke galambomat barnáért.

142

Meghalok Csurgóért, de nem a váráért,
Hej nem a váráért, csak egyik utczáért,
De nem az utczáért, csak egyik házáért,
Hej ebben növekedett barna galamboméért.

143

Mig a világ világ világ lesz,
A kertemben rózsza lesz.
A kertemben rózsza lesz,
Az én szívem gyászba lesz.

Szerettelek mindenért,
Világos kék szemedért,
Sugár szemöldöködért,
Meghalok a nevedért.

144

Halok haláloméért,
Élek életemért,
Kedves galambomnak
Sok szép szavaiért.
Meghalok hazámért,
Hazám falujáért,
Az egyik soráért
Galambom házaért;
A benne lakóért,
Kedves galambomnak
Sok szép szavaiért.

145

Meghalok, meghalok,
Még beteg sem vagyok,

A galambom mellett
Nyugodni akarok.

Katiczám, Katiczám,
De elhagytál babám,
Ajakidat többé
Nem csókolgatja szám.

Nem lelek, nem lelek,
Szeretőt nem lelek,
Nem születik többé
Anyától illy lélek.

146

Árva az a leány,
Kinek anyja nincsen,
Én is árva vagyok,
Mert szeretőm nincsen.

Mi haszna angyalkám,
Tiszta inget adsz rám,
Tudod hogy a szívem
Fekete gyászban jár.

Meghalt a galambom,
El is van temetve;
De az ő hivsége
Nem lesz elfelejtve.

147

A szerelmes gyászban járjon,
Szerelmétől jót ne várjon.
Hogy ez igaz, és nem álom,
Én tudom, mert én próbálom.

Álnok hitű, be megcsaltál,
Be kedves szeretőm voltál!
Neked tartottam szívemet,
Bánom hű szeretetemet.

148

Végig mentem udvarodon,
Betekinték ablakodon,
Gyertya égett asztalodon,
Barna legény a padodon.

Tudom rózsám, fáj a szived,
Gyenge szemed rám sem nézhet;
Nem is hiszem, hogy ne fájna,
Fekete gyászban ne járna.

Fekete gyászban jár szivem,
Mert elhagyott egy reményem,
Mert elhagyott a hitetlen,
Kéért holtig fáj a szivem.

Barna babám, de megcsaltál,
De kedves szeretőm voltál;
Megöleltél, megcsókoltál,
Álnok szívű, de elhagytál.

149

Nem jöttem volna én ide,
Csalogattak engem ide;
Barna leány szemöldöke
Csalogatott engem ide.
Bár ne csalogatott volna,
Most a világ nem csufolna!

Barna leány, de megcsaltál,
De kedves szeretőm voltál:
Csalogattad hív szivemet,
Mig hállódba kerítetted.
Holott talán nem egyenes
Indulattal voltál teljes!

Én nem tudom, mi az oka,
Hogy a világ illy mostoha.
Irgylik a szeretetet,
A melly ad csendes életet.
Pedig a nélkül az élet
Csupa kin, gyötrelme lehet.

150

Álom, álom, édes álom,
Édes a hajnali álom,
De édesebb az az álom,
Mellyben galambomat látom.

Erősebb a csók a bornál,
Édesebb is a czukornál,
De édesebb a szerelem,
Mikor galambom ölelem.

Nincs szebb virág a rózsánál,
Nincs szebb élet a párosnál;
A rózsza is csak ott nyílik,
Hol ketten egymást szeretik.

A gerlicze nem rózsával
Tartja párját, de csókjával;
Csókajándék, csókjutalom,
Többet nem kérek, angyalom.

151

Álom, álom, édes álom,
Édes a hajnali álom.
Mert az álom nyugalom,
De szerelem szivfájdalom.

Minden lánynak azt ajánlom,
Szerlemnél jobb az álom.
Ki nem hiszi, hadd próbálja,
Sziv a szivet hogy rongálja.

152

Kék eres a szőlőlevel,
A szép asszony szép lányt nevel.
Mióta felcseperedtem,
Mindig a szépet szerettem.

Csipkés a szőlő levele,
Most jött a rózsám levele.

Mit ér nekem a levele,
Ha nem beszélhetek vele.

Az én rózsám szemöldöke
Többet ér, mint a hat ökre;
A hat ökre szántó vető,
Az én rózsám hív szerető.

Ágas bogas sűrű tölgyfa,
Nem láttam a rózsám még ma,
Nem is volt még ma víg napom,
Homályba borult csillagom.

Az én rózsám szeme, szája
Többet ér, mint a fajtája.
A fajtája fekete gyász,
Az én rózsám arany kalász.

Búzát kötöttem keresztbe,
Nem tudom, hány van ezerbe;
A mennyi szem van ezerbe,
Annyiszor jussak eszedbe.

153

Fáj a szívem, megvallom,
Érted, kedves angyalom!
Alig, alig dobog már,
Vagy talán bennem sincs már.

Mert, mihelyt megláttalak,
Mindjárt megkivántalak;
Mert két szemed fekete,
A szívem megszerette.

Ne egy arany, másik is,
Harmadik is, magam is;
Ha szeretsz is, ha nem is,
Csókollak ezerszer is.

Leiratom képedet,
Aranynyal a nevedet,
Gyönyörű termetedet,
Fekete két szemedet.

154

Nem messze van Budapest,
Ihaálom haj!
Nem messze van Budapest,
Feküdj mellém, gyöngé test.
Ihaálom, ihaálom, ihaálom hap!

Nem fekszem én kend mellé,
Ihaálom haj!
Nem fekszem én kend mellé,
Mert nem vagyok a kendé.
Ihaálom, stb.

Akkor fekszem kend mellé,
Ihaálom haj!
Akkor fekszem kend mellé,
Mikor leszek a kendé.
Ihaálom, ihaálom, ihaálom hap!

155

Az én babám tornyos nyoszolyája,
Rajta vagyon fodros takarója.
Rajta vagyon fodros terítője,
Én vagyok a rózsám szeretője.

Barna babám két piros orczája,
Csókra temett kicsin piros szája.
Megszerettem azt a kicsi száját,
Megcsókolom piros két orcáját.

Majd felmegyek ama hegytetőre,
Ások magamnak egy sirt előre,
Meglátom, ki fog engem szeretni,
Ki fog rózsabokrot rá ültetni.

Ha meghalok, tudom eltemetnek,
Azt is tudom, hamar elfelejtnek;
Feliratom keresztem fájára:
Itt nyugszik egy szerencsétlen árva.

156

Jaj de beteg vagyok szörnyen, szörnyen,
Nem lehet meghalni könnyen, könnyen.
Eddig is sokszor izentem,
Most legutólszor jelentem.

Soká beteg vagyok, rózsám, rózsám,
Mert téged nem csókol a szám, a szám.
Nem jöttél a nézéseemre,
Jőj el a temetésemre.

157

Hej csillagom teremtetted,
Ki volt nálad a mult estve?
Ablakodon voltam lesbe,
Láttam, ki ült az öledbe.
„Akárki ült az ölembe:
Mégis te voltál eszembe.“

158

Megváltam én szeretőmtől,
Mint zöld fa a levelétől,
Estem annyira szegénytől,
Hírét sem hallom senkitől.

Elmegyek én valamerre,
Valamelly ország szélére,
Fészket rakok pálmaágra,
Árva gerlicze módjára.

Nem leszek én már szerelmes,
Mert szeretni veszedelmes.
Jobb így csöndességben élni,
Mint úgy gyötrelemben élni.

* * *

Tisza, Duna, Dráva nedves,

Nem leszek többet szerelmes.
Mert szeretni veszedelmes,
Ritka két szív, ki megegyez.

159

Szerettelek, nem kellesz már;
Szidott anyád, ne szidjon már;
Nem fog engem meg az átka,
Szálljon a maga nyakába.

Szerettelek rózsám nagyon,
De már annak vége vagyon;
Vége vagyon szerelmemnek,
Más parancsol a szívemnek.

160

Kerek az én subám alja, de drága;
Nem takarja be a leányt hiába.
Adj egy csókot éjszakára,
Az lesz az én subám ára,
Angyalom!

Kerek az én csizmám sarka, de drága,
Nem jár az a leány után hiába.
Adj egy csókot éjszakára,
Az lesz az én csizmám ára,
Angyalom!

Kerek az én kis kalapom, de drága,
Nem köszön az a leálynak hiába.
Adj egy csókot éjszakára,
Az lesz a kalapom ára,
Angyalom!

161

Szabad péntek, szabad szombat,
Szabad szappanozni.
Szabad nekem a faluban
Szeretőt tartani.
Ej, haj, nem bánom,

Nekem is van virágom,
Ej, haj, leszakasztom a nyáron.

Lyukas a rózsám kendője,
A veres, a veres;
Kihullt a rózsza belőle,
A teljes, a teljes.
Ej, haj, nem bánom,
Nekem is lesz virágom,
Ej, haj, leszakasztom a nyáron.

162

Három huszas, látod-e?
Ha megiszom, bánod-e?
Hogy ne bánnám édesem,
Mikor veled keresem.

Három huszast kerestem,
Selyem kalapot vettem,
Majd meglátod, estére
Ki teszi a fejére.

163

Eszem adta, barna szűz!
Ég a szemed, mint a tűz,
Ha az enyim úgy égne,
Száz ezeret megérne.

Eszem adta barna szűz,
Ég a szemed mint a tűz!
Eszem a teremted!
Ki ne szeretne téged?

164

Komáromtól zörög az ég,
Mondd meg babám, szeretsz-e még?
Mutasd hozzám szerelmedet,
Ugy sem soká látsz engemet.

Gyerünk babám, az oltárhoz,

Kössük szívünket egymáshoz.
Én leszek a vőlegényed,
Tied szívem, ha szereted.

165

Most két hete vagy három,
Elhagyott a galambom.
Hej! elhagyott, be bánom,
Sohsem lesz többé nyugtom.

Még a szívem is vérzett,
Midőn a sors úgy végzett,
Hogy te tőled galambom,
Örökre kell elválnom!

Csendes patak folydogál,
Az én szemem sirdogál.
Sirok érted, míg élek,
Mig bennem lesz a lélek.

166

Az ég alatt, a föld színén
Nincsen olyan árva, mint én;
Nincsen apám, nincsen anyám,
Ki gondot viseljen rám.

Minden virág virágozik,
Csak az enyém hervadozik;
Hadd hervadjon, hadd száradjon,
Csak az isten el ne hagyjon.

Várda város, kies belység,
Benne lakni gyönyörűség;
Akárkinek gyönyörűség,
Csak én nekem keserűség.

Segélj meg, oh én istenem!
Te légy nekem hű vezérem,
Hogy egy társat találhassak,
Kivel holtig maradhassak.

167

Kísérj ki rózsám, siromig,
Az örök nyugalomig.
Vess rám egy két kapa földet,
Talán megérdemlem tőled.

Ha még a temető kertbe,
Ird fel sirom keresztére:
Itt fekszik egy hiv szerető,
Nyugtassa meg a teremő!

Siromra ültess egy fácskát,
Vagy pedig egy bokor rózsát;
Hadd lássa meg, a ki ott jár,
Soha nem voltam csapodár.

Azt, hogy szerettelek mondd ki
Bátran, ha kérdi valaki.
De azután mást ne szeress,
Több szeretőt el ne temess.

MÁSODIK KÖNYV. LAKODALMI, ÜNNEPÉLYI VERSEZETEK

168. HÁZASOK ÉNEKE

Vőlegény

Sokszor kértem én az istent, nagy szivem szerint,
Hogy mutasson társat nekem, e világ szerint,
Kivel holtig együtt éljek a törvény szerint.

Társul adtak, kegyes egek, téged én nekem,
Hogy te lennél nyavalyámba nagy segítségem,
Mindenekben ékességem, nagy tisztességem.

Egyetemben az ur isten soká éltesse,
Gonosz hirtől, névtől minket megőrizzen,
És egymással mind holtunkig megelégtessen.

Piros, gyenge, szép orczádra tekintetemben
Vedd eszedben, mire intlek nagy örömömben,
Hogy mind holtig maradhassunk tisztességünkben.

A te nyájas, vig személyed nálam így kedves,
Beszédemnek ha leendesz te engedelmes,
Lészs érette mindeneknél nagy dicséretes.

Nevekedik hirünk, nevünk, és tisztességünk,
Törvény szerint szeretettel ha együtt élünk,
Az istennek áldomása leszen mi rajtunk.

Vigan látjuk házasságnak drága gyümölcsét,
Minden nemü jószágunknak nevedését,
Ha hallgatjuk szeretettel egymás beszédét.

Segít minket itt ur isten, e világ szerint,
Nyugalmat ad holtunk után, más világ szerint,
Ha most élünk az egeknek törvénye szerint.

Nálad hagyom az én hitem, drága zálogom,
Szerelmemet egyetemben véle ajánlom;
E mai nap már magamat neked áldozom.

Irjad el be vig szivedben, a mit most mondok,

Mert nagy drága kincset most te nálad én hagyok,
Kiről neked jövődre nagy sokat szólok.

Legyen nálad én zálogom, mint egy rejtett kincs;
A te két szép szemeiddel gyakran rám tekints,
Intésemről engem mindenkoron megemlits.

Akár én hol járjak, keljek e világ szerint,
Noha bátor távul legyek szerelmem szerint,
Vig szivemben nálad vagyok szerelmem szerint.

* * *

A virág így szól viszontag szeretőjének:
Kikről mostan neveztetett e kisdéd ének,
Mert ők ketten isten szerint így beszélének.

Menyasszony

Nálam kedves és szerelmes a te beszéded,
Drágalátos, tisztességes minden intésed,
Hív szivemben helyheztetem, mint drága kincset.

Nem akarom megbántanom te vig kedvedet,
A miben megismerhetem te erkölcsedet,
Ahhoz szabom én elmémet és életemet.

Az ur isten minket együtt soká éltessen,
Minden nemű sok gonosztól megoltalmazzon,
Házasságnak gyümölcsével meglátogasson.

A szent lélek adjon nekem olyan malasztot,
Hogy tehessen kegyelmednek olly szolgálatot,
Kivel kivess vig szivedből minden bánatot.

Mennyből legyen mindenemben nagy segedelem,
Hogy lehessen kedves nálad az én erkölcsöm,
Mindenekben engedelmes az én beszédem.

Bátorítsa én elmémet az istennek malasztja,
Hogy lehessen bánatodnak vigasztalója,
Szükségednek segítője, jó társ gyámola.

Oh melly szivem szerint kérem a nagy ur istent,
Hogy éltesse együtt velem te kegyelmedet,

Elérhessem mindenekben te erkölcsedet.

Kegyelmednek ajánlom hát e nap magamat,
Szüleidnek holtig való szolgálatomat,
Tanítsanak és viseljék minden gondomat.

169

Farsangban kell vigadni,
Örömjelt kell adni,
Nem kell busulni,
Sem könyvből tanulni.
Hanem vidulni,
Énekre indulni.

A kinek van jó kedve,
Jól van nevededve,
Beszél vig szóval,
Jár teli kancsóval,
Vörös gyurkóval,
És meleg fánkkal.

A kinek ma kedve nincs,
Annak csöpp esze sincs;
Meghült a vére.
Menjen csak izére,
Maga helyére,
Meleg kemenczére.

Gondot ma le kell tenni,
A fánkot kell enni.
Mikor azt falom,
Nagy hasznát találom,
Mert tapasztalom,
Hogy tőle van álom.

Mostan a bor olyan kincs,
Mellynél semmi jobb nincs.
Az ő jósága,
Eszünk okossága,
Ifjak vigsága,
Vének orvossága.

A ki a jó borral él,
Betegségtől nem fél.
Tréfál, mint pulya,
Nincsen semmi búja;

E nótát fújja:
Haja, heje, huja!

170

Jó napot, vitézek! ide hallgassatok.
Ha tormás csukával engem jól tartotok,
A szűröm ujjából majd nektek papolok,
Ha penészes garast nekem bőven hánytok.

Csitt, patt! minden ember szónak békét hagyjon,
Ha van jó gazdasszony, a konyhához lásson;
Uri magam alá gazda hintót adjon,
Hogy az utcára is gyalog ne fáradjon.

Eljártam, kerültem széles e világot,
Helikon hegyéről néztem az országot,
Hogy miként kaphatnék egy kis uraságot,
Mendikások között kalefaktorságot.

Eljártam Ázsiát, nagy Branderburgiát,
Hétszer absolváltam a filozofiát,
És olly nagyon tudtam a napoknak számát,
Hogy más mondotta meg a karácson napját.

Édes jó asszonyom, mit nevetsz szemembe,
Tán belé szerettél uri személyembe?
Hidd el, hogy nem juthatsz addig szerelmembe,
Míg vagy harmincz garast nem nyújtasz kezembe.

Ama régi mezőn mikoron bujdostam,
Tyukok, disznók között hogy sokat koplaltam,
Sokszor himlőhelyes bőrömet megnyúztam,
Kancza bocskoromat sokszor nyársra huztam.

A disznóugatást majd két nap kergettem,
A nyulfekvést gyakran agyon is ütöttem,
A veréb árnyékát halálra üldöztem,
Vén fa csikorgását sokszor fel is szedtem.

Mikor a császárral én ebédet ettem,
Híres nevezetes étket készítettem;
Még a tört lencsét is a kucsmámmal szedtem,
A csíkmakkot pedig tarsóra töltöttem.

Az első tál étel volt bagolynyerítés,
A második pedig üres szekérszörgés;

Harmadik tál étel volt kemenczenyögés,
Utójára sülve volt fecsketej-evés.

Mikoron a császár asztaltól felugra,
Egy nagy bolond tallért nyoma a markomba,
Kitől az erszényem megkócsagósoda,
Ugy ugrándozerék, mint egy nagy bolond bika.

Római ur vagyok, elég van tallérom,
Rubintom annyi van, a gatyám sem birom.
Uri személyemnek kankós a gallérom,
Magam szép termetét sok ezrekre irom.

Teli boros kancsó légyen ti köztetek,
Husz borjat fiadzék minden tehenetek,
Csak azt nézni jöttem: van-e mit ennetek?
De megengedjétek, hogy így beszélgetek!

A ki ez verseket hallá füleivel,
Márjást, vagy egy huszast nem ad kezeivel:
Szerecsenországban baglyok temessék el,
Hogy soha se lásson az ő szemeivel.

171. VŐFÉLKÖSZÖNTÉSEK

A

Kopogtató

Vagyon-e e háznak násznagya, gazdája,
Benyujtandó szómnak meghallgatására,
A jó kívánságnak elfogadására?

Hogyha nékem annyi kegyelem adatnék,
Hogy a kegyelmetek házába léphetnék,
És ottan bővebben beszélhetnék!

172

Első vőfél

Becsületre méltó jeles gyülekezet,
Férfi- s asszonyrendből álló felekezet,
Kiket a szeretet összekötelezett:
Halljon szót, valaki ez helyre érkezett!

Hadd szóljak csak hármát a szent házasságról,
A páros életben való boldogságról,
Azután az ágas bogas sógorságról,
Ha meg nem ehültök, a szent komaságról.

A szent házasságot az isten szerzette,
Mert még az Ádámot mikor teremttette,
Éva szépanyánkat olly társává tette,
Ki egész életében hív legyen mellette.

Maga volt a vőfél az egek királya,
A mint ezt Mózesnek szent historiája
Bőven előadja, bár kiki vizsgálja,
Ezt minden értelem bámulva csudálja.

E szent rendelése az egek urának,
Tetszett Ádám atyánk sok maradékának;
Mint patriarkháknak, evangyelistáknak;
Páratlan életet kevesen tartának.

Mert egyedül élni igen unodalmas,
De párosan is csak némellykor nyugalmas;
Mert a rosz házastárs áspis kigyó fia,
A kitől félhet ám minden ádámfia,

De a kinek vagyon igaz hitvestársa,
Már annak ez a föld egész mennyországa,
Széjjeloszlik minden baja és aggsága,
Mindig gyarapodik öröme s jósa.

Bizony boldognak is lehet azt mondani,
Kit az ur jó társsal szeret megáldani;
Sok példát lehetne itt előhordani,
Mellyel meglehetne azt bizonyítani.

Boldog, kinek vagyon hív s jó felesége,
Mert a jó feleség a ház ékessége,
Boldog, kit így áld meg isten ő felsége,
Ezt minden elhigye; itt versemnek vége.

Második vőfél

Állj félre barátom! én is hadd beszéljek,
Még ilyen legénytől, hidd meg, hogy nem félek,
Magános éltemmel veled nem cserélek,
Éljél te párosan, én egyedül élek.

Nem vala szent Pálnak soha felesége,
A Krisztus kereszte volt gyönyörűsége,
Ugyan a Krisztus lett az ő öröksége,
Megadatott neki fényes dicsősége.

Soknak a házasság nagyon nagy kárára,
Nem mindenik talál a kegyes Sárára,
Nem szent Örsébetre, Mária anyjára,
Sőt talál sok ember hazug Delilára.

Amaz erős Sámson, hogy társa szavának
Hitt, mézes beszédü rossz Delilájának,
Halálos sérelmet okozott magának,
Ez által vége lett élete napjának.

Jobb, pajtás, ha te is meg nem házasodol,
Majd úgy a konyháról nem is gondolkozol.
Kell a gazdasszonynak szita, rosta, kanál,
Azt akarná, mindig száz ökröt hajtánál.

Még ott is vakarod, a hol nem is viszket,
Ha a feleséged illy dologra kisztet.

Első vőfél

Látom a garadra ugyan felöntöttél,
A szekszárdi borból jól felhörpentettél,
A házasság ellen azért beszélgettél,
De hidd el, hogy engem te el nem hitettél.

Mert mit ér a férfi, ha asszonya nincsen!
Nincs, ki bús sorsába rajta könnyebbítsen,
Sok aggságai közt rá nyugalmat hintsen,
Nincs, ki így biztassa: ne félj, édes kincsem!

Tudta ezt az isten; azért feleséget
Szerzett a férfinak, olyan segítséget,
Ki férjének adjon mindig tisztességet,
És ezzel megosztja a bajt, vesződéséget.

No hát ti új párok! ti is ezenképen,
Éljetek sokáig az ur kegyelmében.

Legyetek holtiglan egymás védelmére,
A mint esküdtetek, nem veszedelmére.

Igy leszen rajtatok az isten áldása,
Ha egymásban leszen sziveteknek mása;
Igy lesz házatokban, szemetek meglássa,
Bor, buza, békeség, kukoriczakása.

173

Szerencsés jó estvét adjon az ur isten
Kegyelmeteknek, mind közönségesen.
Valakik ez házba begyülekeztetek,
Kivánom, az urtól áldottak legyetek.

Halljon szót, valaki itten jelen vagyon,
Hogy gombóczzal még ma ne hajgáljon agyon.
De násznagy uramat kérem igen nagyon,
Hogy én beszédemnek ma itt helyet adjon.

Látom emberséges összegyűléseket,
Férfiak s asszonyok telepedéseket,
Ifjak, szűz virágok érkezéseket,
Nem tom mire vélni e végezéseket.

De a mi még nagyobb, vőlegényt is látok,
Menyasszonyt mellette magam is ohajtok;
Kivánom, hogy soha ne szállhasson rátok,
Isten és embertől, semmi nemű átok.

Vőlegény, menyasszony, rólatok beszélek,
Nehezteléstektől csakhogy igen félek,
De mivel rólatok minden jót ígérek,
A félelmes szíven mégis mást cserélek.

Szólok vagy csak hármat a szent házasságról,
A páros életben való boldogságról,
Azután az ágas bogas sógorságról,
Vagy ha váraoztok, a szent komaságról.

Ádámot az isten mikor teremtette,
Az egész világon őtet urrá tette,
De mégis unalmas volt egész élete,
Mert egyedül élni épen nem szerete.

Ezt látván az isten, tehát azt mondotta,
Segítőt rendelek, a ki vigasztalja,

Az embernek, és így őtet elaltatta,
Addig, míg Ádamból az Évát formálta.

E szerint az isten akarata meglett,
Mert az Ádám mellett szép menyecske termett.
Bezzeg meglett akkor minden öröm mindjárt,
Nem láttam, de talán rókatánczot is járt.

Ezzel későn, korán, mindig vele tartott,
Vele nyájaskodott és vele mulatott,
Mert illy hozzávalót e földön nem talált,
Ezzel evett, ivott, és még vele is hált.

Elsőben is tehát ezt mondom ti néktek,
Előttetek legyen, a mit ma tettetek.
A jó isten, a ki így rendelt bennetek,
Áldja, boldogítsa egész életetek.

Mert, a kinek hív segítő társa nincsen,
Nincs, ki bajaiban reája tekintsen,
Nincs, ki bús sorsában rá nyugalmat hintsen,
Nincs, ki így biztassa: ne félj, édes kincsem!

No valamint Ádám, ti is hát, új párok!
Holtig sziveteket egymásban tartsátok,
És egymást igazán, hiven szeressétek,
Hogyha fáztok, egymást megmelegítsétek.

Igy lesznek rajtatok az ur áldásai,
Igy lesztek majd egykor mennyország fiai;
Igy lesz nyugodt, csendes lelkisméretetek,
Melly által egymásnak holtig örülhettek.

Egymás erejével dolgoztok tegyétek,
Hogyha elvégeztétek, egymást öleljétek.
Nektek lesz így legjobb, ha így cselekesztek,
Mert csak így lesz boldog egész életetek.

Igaz szeretettel a szép békeséget,
Tartsátok fenn holtig, a szép egyességet.
Mert a békeséggel jobb a száraz éték,
Mint a sok kincs között, ha veszekednétek.

Mert van ám sok, a ki ördöggel viteti,
Ha nagyon nem, lassan tüzessel ütteti,
Halálát eszközli, nincs nyugta egy óra;
Ez aztán nem egyéb, mint isten ostora.

Becsüljük a jókat, méltó is becsülni,

Ki a józan életpálczán meg tud ülni;
Kik között az egymást szeretés virágzik,
Az illy pár akármilly időben nem fázik.

Ezt kívánom én is, hogy így élhessetek,
Kegyes gyermekeket hogy növelhessetek;
Bor, buza, szalonna űzi a szükségét,
Házatokból e nagy földi ellenséget.

Csak úgy lesz rajtatok az isten áldása,
Ha egymásban lészen sziveteknek mása;
Igy lesz házatokban – akárki meglássa,
Bor, buza, békeség, kukoriczakása.

Forgács, mogyorófánk, laska levesestől:
Ötvenöt pityerfej, vakand mindenestől,
Pókaláb, saláta, szinte hogyan gőzöl.

Bokrétás szarkaláb, tejfeles buborka,
Hát a sok vajrénye, mind tarka tyuk tojta;
Három fontos gombócz kilencz vassfazékba,
Harminczhárom asszony másnap azt forgatja.

Ezekután lészen gesztenye, turbula,
Vadalmával együtt citrom, netrebula,
Timsó- bors- szegfűvel teli iskátula;
Ki ezekből eszik: tudom nem lesz baja.

De ez még mind semmi, hátra az örege,
Most pirul a nyárson hetvenhét czinege,
Édesen fundálva kétszáz verebgége;
Hát a sok kicsinált, becsinált csemege?

Hámozott kurumpli lészen a konfektek,
Szent János kenyere, uri tök és retek;
Mindjárt ételt hozok, ha nem haragusztok,
De ha haragusztok: mindent máshá hordok.

174

Szerencsés jó estét adjon az ur isten,
Kegyelmeteknek mind közönségesen,
Valakik ez házba bégyülekeztetek,
Tudom hogy mindnyájan már meg ehültetek.

Be mégis halljunk szót, szólok igazságot,
Mig előbeszélem a szent házasságot:

Ádámot az isten mikor teremtette,
A szent házasságot még akkor szerzette.
Éva szépanyánkat olly társává tette,
Ki egész életében hív legyen mellette.

Maga volt a vőfél az egek királya,
A mint ezt Mózesnek szent históriája,
Bőven előadja, bár kiki vizsgálja,
Ezt minden értelem bámulva csudálja.

E szent rendelése az egek urának,
Tetszett Ádám átyánk sok maradékának,
Mint patriarkháknak, evangyelistáknak,
Páratlan életet kevesen tartának.

Bizony boldognak is lehet azt mondani,
Kit az ur jó társal szeret megáldani,
Sok példát lehetne itt előhordani,
Mellyel meglehetne azt bizonyítani.

Mert a kinek hiv segítő társa nincsen,
Nincs, ki bajaiba reája tekintsen,
Nincs, ki bús sorsába rá nyugalmat hintsen,
Nincs, ki így biztassa: ne félj, édes kincsem!

Ti is hát új párok! ezt jól megértsétek,
A mig éltek, egymást mindig szeressétek.
Néktek leszen legjobb, ha így cselekedtek,
Mert csak így lesz boldog egész életetek.

Most jutott eszembe, mi akar itt lenni,
Lakodalmat akar kiki ma tartani.
Mindenik ki akar itt magáért tenni,
De csak úgy, ha módja fog neki ben lenni.

Mert lakodalomban étel kívántatik,
Ital is melléje nagy bőven adatik.
De kegyelmeteknél semmi sem láttatik,
A semmiből pedig senki sem ehetik.

De azok kik nekem könyörögni fognak,
Egy két darab hurkát tudom, hogy kaphatnak;
Kalácsot, pecsenyét tányérra rakhatnak,
Tányéron a késsel eldarabolhatnak.

Kik pedig most nekem kedvemet keresik,
Egy csútora borral torkuk enyhíthetik,
A mellytől jó kedvök nekik érkezhetik,
És így kérésemet beteljesíthetik.

Mert a Repczét Győrig én jól megvadásztam,
A csepregi erdőt Tömördig halásztam,
Az acsádit pedig keresztül járkáltam,
Mellybül fáradságom hasznát majd megmondom.

Azután hogy mentem Meszlen tájékára,
Egy nagy vadat fogtam vendégim számára,
A mellynek hat legény haza hozására
Kivántatott, hogy behozzák a konyhára.

Vaj ki jó tyúkhússal fűszerszámos leve,
Eczettel, bocsporral szárnyainak vége,
A kik kóstolták már jól tudják, mi íze.

A nagyobb tagjai mind megnyúzattattak,
Vastagabb részei nyársra huzattattak,
Már ott kin forgatják, meg is pirították,
Nagy munkával lett meg, mindenek tudhatják.

Jó étket főzettem abból a szakácscsal,
Tálat is szövöttem a sági takácscsal,
A ki nem ehetik, üssük a korbácscsal,
Felhordom, csak tessék, villával, kanállal.

Gazdagon főzettem, csak hozza mindenik,
Vőlegény csörgére, majd mindjárt megölik,
Meg is nyúzták immár a tyuk monyát félig,
Megsült a kakuk is, csak a körme fémlík.

Nálunk ugrándozik sülvé, hat nagy ökör;
Annyi a sok sült tök, beérné vele Győr,
Van harminczhat malacz, most fogta a vastőr,
Sülvé, töltve, főve leszen hús ökörbőr.

Borjúbógés sülvé, pallérozott lencse,
De mig több is leszen, most nyög a kemencze,
— — örülj már Tót Bencze,
Majd azt is megölik, jó hogy itt nincs pincze.

Czitromos czibere, tormás étel vagyon,
Egy megdöglött tyúkot heten vertünk agyon,
Ki borhoz nem szokott, vizünk jó, fris vagyon,
Ki jól iszik benne, ballaghat a fagyon.

Zsákban hordjuk a sört, rostában a jó bort,
Tudom, ki itt leszen, nem veszi el a sort,
Megigyuk ma, ha lesz, a lakodalmi tort.

Én vizen, szárazon járó szegény legény vagyok,
Hivatalom szerint mindennel jót tenni akarok.
Engedelmet kérek, mindjárt hozzá fogok,
Kötelességemben eljárni akarok.

Megbocsássanak, ha eleget nem teszek,
Jó kívánságomnak, ámbár rajta leszek.
De jól van a dolog, már mindenek készek,
Igy tudom, mindennek majd kedvében lések.

A módot, a dolgot ha el nem találom,
Vétekül ne légyen; már csak megpróbálom,
Násznagy uram nekem feleletet adjon:
Hogy véghez vihessem, a mi akaratom.

No hát násznagy uram, ad-e engedelmet,
Hogy immár felhordjam elhült étkeimet?
És megelégtsem szép sereg népemet,
A kik immár itten letelepedtenek?

Mert ha nem adatik ez a szabadságom,
Minden étellemet a szomszédba hordom,
Örömmel veszik ott, azt is már jól tudom,
De kegyelmeteknek örömebb adom.

Az atya ur isten áldjon meg már minket,
A szent lélek isten szenteljen meg minket,
A fiú ur isten szaporítsa eledelünket.

175

Jó estvét, uraim, ide hallgassatok,
Kedves asszonyaim, jól rá vigyázzatok.
Ifjak, szűz virágok, ti se csacsogjatok,
Rövid beszédemnek figyelmet adjatok.

Hadd szóljak csak hármat a szent házasságról,
A páros életben való boldogságról,
Azután az ágas bogas sógorságról,
Hogy ha várhatjátok, a szent komaságról.

Ádámot az isten mikor teremtetten,
A szent házasságot még akkor szerzette.
Éva szépanyánkat olly társává tette,
Ki egész éltében hiv legyen mellette.

Mert a kinek hiv segítő társa nincsen,

Nincs, ki bajaiban reája tekintsen,
Nincs, ki bús sorsában rá nyugalmat hintsen,
Nincs, ki így biztassa: ne félj, édes kincsem!

De a jó feleség egész boldogsága
A férfinak, kincse, s földi mennyországa,
Ez által eloszlik baja és aggsága,
Mindig gyarapodik öröme s jósága.

Tudta ezt az isten, azért feleséget,
Rendelt a férfinak olyan segítséget,
Ki férjének adjon mindig tisztességet,
És ezzel megosztsza a bajt, vesződéséget.

Ti is hát új párok! ezt jól megértsetek,
A míg éltek, egymást mindig szeressétek,
Terheteket együtt hiven viseljétek,
Hogyha fáztok, egymást megmelegítsétek.

Csak úgy lesz rajtatok az isten áldása,
Ha egymásban lészen sziveteknek mása,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.